

Fugler i Hordaland 1999

Av Frode Falkenberg

Året 1999

Et meget begivenhetsrikt år. Kanskje et av de mer innholdsrike siden LRSKs opprettelse på midten av 70-tallet. Denne rapporten omtaler 187 arter. Det er spesielt høsten som vil bli godt husket. Sørøstlige vinder og gode temperaturer i store deler av perioden august til oktober gjorde sitt til at mange uvanlige østlige gjester tok turen innom Hordaland. Av spesielle influxer kan perleugle, flaggspett, gulbrynsanger og grankorsnebb nevnes. Følgende sjeldne arter, alle med under ti funn i fylket, er inkludert i rapporten: egretthegre, stork (fra 1998), dvergsvane, stripegås, sivhauk, vaktal, sildemåke av underarten *graellsii*, dverglerke, elvesanger (2 funn fra 1992), østsanger, fuglekongesanger, brunsanger (2), pirol, hortulan (2) og dvergspurv. Fylket ble beåret med to nye hekkearter i 1999, havhest og knoppsvane. Tre nye arter er også tilkommet fylkeslista, men alle disse er fra tidligere år; middelhavslire, rødhodeand fra 1997 og silkehegra fra Herdla i 1998 (se under rapportering). Vi er nå oppe i 314 registrerte arter i Hordaland (der fire er ubsetemte fugler. "beringlo", brakksvale sp., bekkasinsnipe sp. og "blek-/dvergspottesanger", og 170 hekkearter. Et funn er ennå ikke godkjent av NSKF, men likevel i rapporten. Det gjelder sørnattergal fra Bømlo. Funnet er godt dokumentert, og vil bli første funn i Hordaland.

Rapportering

LRSK fikk i løpet av 1999 innsendt 115 saker for behandling. 10 av disse var fra tidligere år. 21 av sakene er vidersendt NSKF. Av de resterende sakene ble 7 underkjent og 87 godkjent. Det høye antall saker skyldes nok selvfølgelig et godt fugleår, men også gledelig stor feltaktivitet. I tillegg har dataverdenen gjort sitt til at kommunikasjonen mellom LRSK og observatørene har blitt bedret. Over halvparten av sakene er kommet gjennom e-post. Komiteén bestod i 1999 av Frode Falkenberg (sekretær), Frank Helén Pedersen og Trygve Serck-Hanssen. Vi takker for øvrig Per Øyvind Grimsby, som hadde sitt siste virkeår i 1998, for innsatsen i LRSK Hordaland.

Vi har fått to tilbakemeldinger fra NSKF. De har gått gjennom 24 saker fra Hordaland, der 21 ble godkjent. Av de godkjente sakene finner vi allerede publiserte funn som rødhodeand fra Bømlo i -97, silkehegre fra Herdla i -98, aftenfalk fra Os i -97, svartehavsmåke fra Bergen vinteren 1997-98, 2 sibirpiplerker fra -97, gulirisk fra Fedje i -97, sibirspurv fra -97 (Falkenberg 1999). De resterende godkjente sakene er inkludert i denne rapporten.

Oppfordringer til observatørene

Fortsatt er det mye man skal ha i mente når man skal beskrive en fugleobservasjon. At fuglene beskrives er en selvsaghet, men omstendighetene rundt funnene er ofte altfor beskjedent beskrevet. Vi ønsker at dere tar i bruk egne rapporteringskjema, laget av NSKF og LRSK-Hordaland. Disse kan lastes ned fra LRSK sine hjemmesider på: <http://cyberbirding.uib.no/nof/lrsk/>, eller bli tilsendt de som måtte ønske det. Det er viktig å få med alle observatører, hvor lenge fuglen(e) holder seg på lokaliteten og ikke minst sende inn dokumentasjon som foreligger. Forvekslingsarter, flygemåte, habitat og lignende er alle viktige deler av en beskrivelse. Få også med nøyaktig stedsbeskrivelse med kommunenavn inkludert.

Om noen skulle finne at observasjoner er utelatt fra rapporten så kan det skyldes flere årsaker. LRSK fungerer som et kvalitetssikringsorgan for fugleobservasjonene i fylket. Ekstreme funn av også vanlige arter kan bli utelatt da vi bør motta mer informasjon om slike. Komiteén har et overordnet ansvar for hva som kommer på trykk, og det er ikke alltid like lett å vurdere alt som kommer inn. Observasjoner som faller helt utenfor etablerte funnmønstre bør omtales med noen ekstra linjer fra observatøren. Vi håper på forståelse, og ønsker at det faller seg naturlig å komme med ytterligere informasjon om slike funn i framtiden.

En del observasjoner er uhyre vanskelig å beskrive. Dette gjelder spesielt lydbeskrivelser. En art som myrrikse er i utgangspunktet såre enkel å beskrive, men det er gjerne ikke like enkelt å utelukke krikvand. LRSK har motatt bånd med opptak av krikvand, som er innsendt som myrrikse. Vi vil derfor oppfordre alle som er ute på nattsangerturer til å prøve og dokumentere lyden vha. båndopptak. det vil lette vårt arbeide veldig.

Menge arter i denne rapporten står ikke på noen rapporteringsliste. Alle observasjoner som omfatter større tall, uvanlige lokaliteter o.l. bør sendes inn. Bruk for øvrig rapporten som mal for hva som ønskes.

Forkortelser brukt i rapporten

*	-Observasjonen er godkjent av LRSK
**	-Observasjonen er godkjent av NSKF
(F,V,L)	-Observasjon foto, video eller lyd-dokumentert
Ad.	-Fuglens voksne/utfaragete fjærdrakt (adult)
Imm.	-Ikke fullt utfaraget fjærdrakt (immaturus)
Juv.	-Fuglens første fjærdrakt (juvenile)
Pull.	-Reirunge, eller ikke flygedyktig fugl (pullus)
M	-Hann
F	-Hunn
FF	-Hunnfarget individ
1K, 1K+, 2K+ etc.	-Angir alder etter kalenderårsystemet
N,S	-Trekretning nord eller sør
Sy.	-Syngende individ
Rm.	-Ringmerket
S.st.	-Samme sted
As.	-Askøy kommune
Be.	-Bergen kommune
F.	-Fjell kommune
Øyg.	-Øygarden kommune

I denne rapporten har vi laget en parentes som angir funnmengde av utvalgte arter. Den er å finne hos alle artene som må beskrives, og hos en del sparsomt opptredende fugler. Tallet før komma indikerer funn før rapportåret, og etter komma står årets funn. Om tallet står med en skråstrek, for eksempel 4/9, betyr det 4 funn av 9 ind. Hos dirketettrekkende fugler, som gulnebbblom, regnes dagstotaler som et funn. Det samme gjelder innen et begrenset område. Eksempel på dette kan være årets 8 gulbrynsangere på Fedje 2/10 som regnes som et funn. Om ikke alle funnoversiktene stemmer helt overens med tidligere publiserte funn, så kan det være grunnet slike "integrenger" av funn.

Artsgjennomgang 1999:

Smålom *Gavia stellata*

Fra Herdla, As. foreligger følgende vinter- og vårregistreringer av enkeltind: 27/1, 7/2, 18/2, 15/4 og 20/4. Videre har vi 1 ind. fra Kalandsvann, Be. 5/4 (OMO,BAN) og 2 ad. s.st. 17/4 (GHA), 1 ad. 23/5 (FFA,MOL), og videre om høsten 3 ind. 23/7 og 1 ind. 21/8 (OMO). 2-3 par Storavatnet, Osterøy ultimo april og videre noen ind. utover mai (SBY). Følgende trekkobservasjoner foreligger: 630 ind. N forbi Skogsøy, Øyg. 2/5 (NOF). 169 N Skogsøy, Øyg. 4/5 (JBE). 20 N Skogsøy, Øyg. 7/5 (FFA,GHÖ,JHA m.fl.). Ellers alle obs: 2 ind. Nordrevatna, Masfjorden 26/6 (OMO,EHA,THA). 5 S Hiskjo, Bømlo 17/9 og 2 19/9 (JKJ). 71 S Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). 1 ind. 20/10 og 24/10 Turøy, F. (TFS). 1 ind. Herdla, As. 7/11 (OWJ). Fantastiske 630 ind. 2/5 er største antall registrert i Hordaland. 1997: 150 N Skogsøy, Øyg. 3/5 (ATM,MFR,FFA,KES).

Storlom *Gavia arctica*

Alle rapporterte obs: 1 ind. Herdla, As. 1-25/1 (THA,OMO,JBE). 1 ind. Sandvin, Odda 13/5 og 1 2K s.st. 29/5 (IMÅ). Par fra hekketiden (mai-august) har vi fått inn fra Eidfjord, Etne, Lindås, Vaksdal og Ølen (ATM,FFA,SBY,OMO m.fl.). Videre om høsten har vi: 1 ind. Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). 1 ind. Herdla, As. 25/9 (FFA). 1 ind. Herdla, As. 29/12 (EHA,OMO,THA). Et bra år for storlomen. Fortsatt en sjelden art på trekk, og kanskje enda mer uvanlig vinterstid. Fem par i forplantningsperioden er fint, selv om vi føler at noen sitter inne med flere observasjoner. 1997: 2 N Skogsøy, Øyg. 24/5 (ATM,MFR).

Islom *Gavia immer* [76/92-2]

1 ind. Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). 1 ad. Fedje 8/10 (BOH). Uvanlig få islom i år. Kanskje mest bemerkelsesverdig er det at ingen ble observert vinterstid, som tross alt er sesongen framfor noen i Hordaland. Islomen trekker ikke på samme måte som gulnebbblomen (se under) langs kysten vår. Fuglene som overvintrer på Vestlandet stammer trolig i all hovedsak fra Nord-Amerika, og trekker dermed vestover om våren. Sannsynligheten for å finne en trekkende islom er størst om høsten. Disse kommer like ofte på nordtrekk som på sørtrekk. Trolig treffer de norskekysten vestfra og orienterer seg deretter mot sine respektive overvintringsplasser.

Gulnebbblom *Gavia adamsii* [63/162-5/28]

Alle obs: 19 ad. i sommerdrakt N forbi Skogsøy, Øyg. 2/5 (NOF). 3 N Skogsøy, Øyg. 4/5 (JBE). 1 ad. og 1 2K N Skogsøy, Øyg. 7/5 (FFA,GHÖ,GKK,JHA,KHJ). 2 N Sønstabø, Bømlo 29/5 (KBE). 2 S Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). 26 ind. på vårtrekk er meget bra, og 19 ind. 2/5 er nest største dagsnotering i Hordaland. Vi ser at antall observasjoner av arten gjennom tidene er noe lavere enn hos islom. Det skyldes nok at mange av de eldre observasjonene består av skutte overvintrende islom, mens gulnebbblomen sjelden overvintrer hos oss. Mange vårobservasjoner av direkte trekkende islom kan nok faktisk være feilbestemte gulnebbblomer. I ugunstig lys (motlys) kan en gulnebbblom være snarlik en islom. Vær obs på

dette. Det var først tidlig på 80-tallet at man ble klar over gulnebbblomtreet langs kysten vår. 1997: 22 ad. N Skogsøy, Øyg. 3/5 (ATM,MFR,FFA,KES). Dette er bestenotering i Hordaland. 1 ad. N s.st. 24/5 (ATM,MFR).

Is-/gulnebbblom *Gavia immer/adamsii*

Følgende obs. av ubestemte "kjempelom" er kommet inn: 2 ind. Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). 1 ind. Hiskjo, Bømlo 19/9 (JKJ). 1 S 20/10, og 1 N 6/11 Turøy, F. (TFS). Trolig dreier de fleste av disse seg om gulnebbblom.

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

Alle obs: 1 ind. Vikastemmo, Stord 1/1-23/1 (fra des.98) (THH,ØBI,DRI m.fl.). 1 ind. Ljones, Kvam 2/1 (IMÅ). 1 ind. Dåvøy, Øyg. 2/1 (OMO,MFR). 1 ind. Hamretjern og Hamreelva, Be. 16/1-3/3 (THA m.fl.). 1 ind. Måge, Ullensvang 25/2-16/3 (Liv Førde,KGR). 1 ind. Sandvin, Odda 1-14/4 (IMÅ,Arnold Larsen). 1 ind. Vågen, Odda 26/4 (RVO). 1 ind. Vestbøstادتjødno, Fitjar 11/4 (OBH). 1/5 ble en fugl sett spillende og samlende reirmateriale (FFA,MFR,TLI). Videre er det sett 1-2 ind. ved denne lokaliteten fram til 8/8 (THH,OBH). 1 ind. i Fitjarvika, Fitjar 19/4-27/5, 28/8, og 10/10-11/12 (OBH). 1 ind. Eikamrane, Ullensvang 13/5 (Arvid Aga). 1 ind. Reppen, Voss 14/10 (ECH). 1 ind. Måsvatnet, Turøy, F. 19/10 (ATM,MFR,FFA). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 22/10 (MFR,THA). 1 ind. Rimbareidstjødno, Fitjar 24-31/10 (OBH). 1 ind. Kalandsvika, Be. 6-22/11 (NOF). 1 ind. Storavatnet, Bømlo 9/11 (LØK). 1 ind. Øklandsvatnet, Bømlo 11/11 (LØK). 1 ind. Eikangervågen, Lindås 15/12 (SBY). 1 ind. Hamretjern, Be. 31/12 (THA). Minst 20 ind. observert i 1999 er trolig en av de aller beste opptredener i fylket. Fuglene fra Fitjar kan være hekkefugler, da det nettopp i dette området fylkets første hekkefunn fant sted i 1998.

Toppdykker *Podiceps cristatus* [30/35-1]

1 ind. N Gisøy, Bømlo 18/9* (JKJ).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena* [97/131-9/12]

Alle obs: 1 ind. Herdla, As. 1/1-31/3, og 2 ind. 7/1. 1 ind. Hiskjo, Bømlo 9-24/1 (LØK). 2 ind. Hokksøy, Masfjorden 23/2 (SBY). 1 ind. Grunnosen v/ Børilden, Austrheim 23/2 (SBY). 1 N Skogsøy, Øyg. 7/5 (FFA,GKK). 1 S Fedje 3/10 (BOH,JEB). 1 ind. Svinosen, Hiskjo, Bømlo 16/10 (LØK). 1 ind. vest av Hiskjo, Bømlo 24/10 (KKA). Fra høsten har vi følgende fra Herdla, As.: 1 1K 9/10, 2 ind. 18/10, 1 1K 13/11 og 2 ind. 20/11 (OMO,THA m.fl.). En meget bra opptreden også hos denne dykkerarten i år, der 12 ind. er en uvanlig bra forekomst, spesielt når vi også ser på den geografiske spredningen av funnene.

Horndykker *Podiceps auritus* [9/14-3/5] etter 1992

Alle obs: 1 ind. Herdla, As. 30/3. 2 ind. Vines, Ullensvang 16/4 (IMÅ,RVO). 2 ind. Herdla, As. 24-30/10 (EFR m.fl.). Den sjeldneste av de tre regelmessige dykkerne i fylket. Horndykkeren hekker i Norge vanligst fra Trøndelagsfylkene og nordover.

Havhest *Fulmarus glacialis*

Første hekkefunn i Hordaland: 4-5 reir med egg funnet på Sørøyane, Bømlo 7/7*(F) (SBY,Trond Aalstad m.fl.). Vinter: 1 ind. Tofterøy, Sund 23/1 (MFR). 1 ind. Måksteinen, Austevoll 13/12 (SBY). Større bevegelser: 448 ind. N Fedje 30/4 (ECH). En ikke uventet ny hekkeart i Hordaland, og ikke overraskende helt sør i fylket der nærmeste hekkelokalitet er på Utsira i Rogaland.

Middelhavslire *Puffinus yelkouan mauretanicus* [1-0]

1903: 1 M skutt ved Espevær, Bømlo 12/10. Fylkets første og Norges andre funn. Fuglen ble opprinnelig bestemt som havlire, noe som uansett var korrekt identifikasjon siden havlire og middelhavslire nylig er skilt ut som gode arter. Fuglen ble oppdaget av ATM, FFA og TLI under et besøk "bak kulissene" i Bergen naturhistoriske samlings fuglesamling. Dette er første funn av en lire over hodet i Hordaland, og ettersom den tidligere var betraktet som havlire, blir nå havliren fra Skogsøy 15/5 1981 første funn av denne arten.

Havsvale *Hydrobates pelagicus* [74/1033-5/50]

42 rm. og 2 kontroller fordelt på 4 netter på Turøy, F. i perioden 7-25/8. Beste natt var 17 ind. rm. og 1 kontroll 7/8. Begge de kontrollerte fuglene ble merket tidligere på Utsira i Rogaland i høst. I tillegg til disse ble det 20/8 sett 5 fugler rundt mistnettene (TFS). 1 ind. funnet havarert på M/S Bergen utenfor Stord 5/11. Sluppet på Turøy, Fjell samme kveld (FFA,IBY).

Stormsvale *Oceanodroma leucorhoa* [15/18-1]

1 2K+ fanget og ringmerket på Turøy, F. 25/8*(F) (IBY,FFA,MFR,ATM). Første funn i fylket siden august 1994. Merkelig uvanlig i forhold til fangstall fra andre lokaliteter både sør og nord for Hordaland. 16. funn i fylket, og bare det tredje augustfunnet.

Hav-/stormsvale *H.pelagicus/O.leucorhoa*

1 ind. vest av Hiskjo, Bømlo 24/10 (KKA). Ikke like enkelt å skille disse to artene fra hverandre i felt. Gode observasjonsforhold er en nødvendighet. Viktige karakterer å få med seg er lyse felter på over- eller undervingen, og utbredelsen av hvitt på gumpen.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Ferskvannsobservasjoner: 1 ind. Hauglandsvatn, Radøy 12/6 (NOF). 1 ind. Hamlagrøvatnet, Voss 22/8 (BLO). Bevegelser: 355 S forbi Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). 750 S Hiskjo, Bømlo 19/9 (JKJ). 270 S Herdla, As. 27/9 (LEJ,MHA).

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Totalt 175 reir med unger eller egg funnet på Bømlo, fordelt slik: Raudholmane 8, Låtørsøy 17, Melne 22 og Lyngsøy 128. Anslagsvis hekker 200-250 par i området. I 1992 ble 162 reir funnet (Aanen Munkejord), så ting skulle tyde på at bestanden har tatt seg opp en del (SBY).

Egretthege *Egretta alba* [3-1]

1 ind. Bremnes, Bømlo 9-19/4***(F) (LØK m.fl.). 1 ind. Storavatnet, Bømlo 5/7 (KKA,KBE). Det er vanskelig å vurdere om det dreier seg om ett eller to individer. Det får bli en sak for NSKF. Forrige funn var også på Bømlo, i mai 1988.

Stork *Ciconia ciconia* [9,0]

1998: 1 ind. Omvikdalen, Kvinnherrad 2/7*** (A.Helleland,L.Øvstebø). 1 ind. Etne primo juli*** (S.M.Høyland m.fl.). Observasjonene kan dreie seg om samme fugl. Niende (og evt. tiende) funn i Hordaland.

Knoppsvane *Cygnus olor* [39/68-7/18]

Første hekkefunn i Hordaland: 1 par med reir fra medio mai funnet ved Etnefjorden i Etne. De to ungene ble sjøsatt 27/6, og fuglene er sett utover sommeren*(F) (Geir og Håkon Markhus,Jan Udstuen). Ellers alle obs: 1 ind. Klokkarvann, Be. 16/1 (THA). 1 ad. Storavatnet, Bømlo 16/3-13/4 (LØK). 4 ad. og 2 2K Viksefjorden naturreservat, Sveio 1/6 (JKN). 1 ad. Storavatnet, Bømlo 27/6 (LØK). 4 ad. S på innsiden av Møkster, Austevoll 1/10 (TLI). 1 par Viksefjorden, Sveio 21/11 og ut året (FMJ). En gradvis økning i observasjoner av arten på nittitallet gjorde at hekkefunnet ikke var allverden uventet. Gledelig å se at det ble vellykket. De 6 fuglene i Sveio i juni er høyeste enkeltregistrering av arten hos oss.

Dvergsvane *Cygnus columbianus* [2/4-1]

1 ad. trakk sør sammen to sangsvaner over Toftøy, Øygarden 6/11* (ATM,MFR,EFR). Første funn utenfor Bergen. Fra før har vi 2 ad. + 1 juv. i Åsane, Be. des. -63 til feb. -64, og igjen neste vinter 2 ad. fra nov. 1 ad. holdt seg ved Kaland, Be. 14/12 1990 til 17/3 1991.

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Ansamlinger: 30 ad. og 5 juv. i Kalandsviken, Be. 24/12 (THA). 47 ad. og 6 juv. talt opp i Kalands- og Osvassdraget 26/12 (SBY). Større ansamlinger av sangsvane ønskes innrapportert til LRSK. Vi vet at det svømmer mange flere rundt i Hordaland enn ovenforstående, så la dette være en oppfordring til videre rapportering.

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

Alle obs: 2 ind. 1/1-1/4 Sandvin, Odda (RVO,IMÅ). 1 ind. Herdla, As. 23/5 (EFR,DGJ). 1 S Fedje 2/10 (JEB). 1 ind. sammen med 11 grågjess i Viksefjorden, Sveio 21-22/11 (FMJ). 2 ind. Fykkesund, Kvam 30/12 (HDI). En uvanlig art i Hordaland. Kortnebbgåsa har en mer østlig trekkroute som normalt ikke berører vårt fylke.

Tundragås *Anser albifrons* [54/333-1]

1 ind. Herdla, As. 30/10-7/11 (THA,OMO,OWJ m.fl.). Kun en obs. av tundragås er labert sett i lys av relativt god opptreden de seinere åra.

Grågås *Anser anser*

Hekkinger: Minst 4 par hekket på eller i nærheten av Tjeldstømarka, Øyg. Sett flere ganger i mai til juli (ATM,MFR,EFR,OMO). Større bevegelser: 690 N Fedje 30/4 (ECH). Ca. 400 ind. trakk S over Haukedalen, Åsane, Be. 5/8 (OWJ). 364 ind. S nedre Økland, Stord 11/8 (THH). Vinter: Opptil 59 ind. Rimbareid- og Vestbøstøtjødno, Fitjar 13/11-20/12 (OBH). 19 ind. Sandvin, Odda 20/11-4/12 (IMÅ). 38 ind. Voss 1/12 (ECH). 49 ind. Sønstabø, Bømlo 4/12 (OHA). 4 S Rubbestadneset, Bømlo 10/12 (KBE). 5 ind. Sørstranda, Etne 11/12 (Jan Udstuen). 60 ind. Stend, Be. 11-13/12 (BAN). Fra Herdla, As. har vi som beste tall: 87 ind. 9/12, 63 ind. 12/12 og 50 ind. 29/12 (EHA,OMO,THA m.fl.). 1 ind. Loneelva, Osterøy 13/12 (TBR). 2 ind. Gåsland, Bømlo 24/12 (LØK). 1 ind. Nesttunvatn, Be. 24/12 (OMO). 2 ind. Ulvenvatnet, Os 26/12 (SBY). 13 ind. Aga, Ullensvang 29/12 (RVO). 9 ind. Øyr, Viksefjorden, Sveio 1/12 og ut året (FMJ). Omtrent 300 overvintrende grågjess i Hordaland er eksepsjonell. Ringmerking tyder på at det dreier seg om islandske hekkefugler som normalt står i Skottland vinterstid.

Stripegås *Anser indicus* [2-1]

2 ad. Ravnanger, As. 15-25/9*(F) (THA,EHA m.fl.). Tredje funn i Hordaland av denne arten som ikke kan ansees som sikkert spontant opptredende. Disse to fuglene var ikke allverdens sky heller, og plasseres i kategori C (forvillete/utsatte fugler som opprettholder en levedyktig bestand i Norge, eller antas å komme fra en slik bestand i utlandet).

Kanadagås *Branta canadensis*

Alle ansamlinger: Ca. 30 ind. overvintret på Herdla, As. vin. 98/99, der 29 ind. var tilstede fram til 20/2. Høye tall fra s.st. om høsten er 48 ind. 20/9 og ca. 40 ind. fram til medio nov. Utover vinteren sank antallet til 24 ind. 9/12. Andre lokaliteter: 23 ind. Herlandsvatn, Osterøy 1/3 (TBR). 33 ind. Viksefjorden, Sveio 6/11 (FMJ). 11 ind. Hjelmås, Lindås 5/12 (TBR). 9 ind. Borgavatnet, Osterøy 13/12 (TBR).

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

Alle obs: 226 N Fedje 30/4 (ECH). 1 ind. Skogsøy, Øyg. 1/5 (JBE). 1 ind. Ulvikpollen, Ulvik 2/5 (ECH). 25 N Sønstabø, Bømlo 29/5 (KBE). 4 ind. Herdla, As. 23/9-2/10 (EFR m.fl.). 68 ind. Herdlevær, Øyg. 26/9 (ECH). 760 ind. S Fedje 3/10 (BOH,JEB). 1 ind. Kollsnes, Øyg. 21/10 (KPG). 8 ind. Grandane, Voss 19/11 (ECH). 1 ind. Hjelmås, Lindås 5/12 (TBR). Vi ser av observasjonene at arten er vanligst i trekketidene. Overgangen april/mai og september/oktober er god tid for å se arten trekkende forbi Vestlandet. November- og desemberfunnene fra hhv. Voss og Lindås er uvanlig årstid i Hordaland. 1997: 76 N Skogsøy, Øyg. 3/5 (ATM,FFA,MFR,KES).

Ringgås *Branta bernicla*

36 ind. N Hestnes, Bømlo 30/5 (PMA). 8 ind. Herdla, As. 30/8 (OWJ). 7 ind. S Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). 19 ind. S Hiskjo, Bømlo 19/9 (JKJ). Som hos hvitkinngåsa stammer de fleste observasjonene fra trekket. Ringgåsa er noe senere enn sistnevnte om våren da de stopper i Danmark på vegen nordover. Fuglene på Herdla i august var unormalt tidlige. Alle disse observasjonene omfatter trolig kun den vestlige underarten *hrota*. 1997: 3 S Skogsøy, Øyg. 8/9 (FFA,BOH,ATM).

Gravand *Tadorna tadorna*

Hekking: Som vanlig er eneste rapporterte hekkelokalitet på Herdla, As., der minst et par hekket. 2 ad. med 9 pull ble sett 8/6, og 27/7 var det 4 juv. med de voksne (OMO).

Mandarinand *Aix galericulata* [15/17-2/3]

2 M Rødland, Bergsdalen, Vaksdal 1/5-30/6*(F) (Sveinung Klyve, Tore Wiers). 1 M Vikastemmo, Stord 17/5-12/6*(F) (THH,RGL,Roger Nylund m.fl.). Nok en art som faller inn under kategori C. Dette er de første observasjoner i fylket siden en hann var på Voss apr./mai. 1996.

Brunnakke *Anas penelope*

Hekkefunn: 1 F m/2 pull. Eksingedalen, Vaksdal 30/6 (ATM,FFA). Vinterfunn: 1 M og 2 F Vikastemmo, Stord 1/1-31/3 (THH). 5 F og 2 M Kristianborgsvannet, Be. 3/1 (MHA). På Tveitevann i Be. overvintret minst 7 ind. (2M og 5 F) 98/99. Tilsvarende neste vinter, da opptil 7 M og 5 F, fra 15/11 og ut året (OMO,GKJ,FFA,THA m.fl.). 3 ind. Hamretjern, Be. 5/12 (NOF). 1 ind. Storavatnet, Bømlo 17/12 (LØK). 2 ind. Ulvenvatnet, Os 26/12 (SBY).

Snadderand *Anas strepera* [16/24-5/8]

1 par Reppen, Voss 26/4-9/5* (ECH,OMO,THA m.fl.). 1 M Tjeldstø, Øyg. 7-9/5* (FFA,GHÖ,JHA m.fl.) og et par 13-17/5* (MFR,ATM,EFR). 1 M Straume, F. 16/5* (MFR). 1 par Ortuvannet, Be. 10/11* (THA). Fem funn er den beste opptreden av arten noensinne i Hordaland. 1951: 1 ad. M Byparken, Be. i overgangen jan./feb.*(F) (TSH). Denne fuglen regnes som den samme som årlig var i Fana og Bergen i perioden nov.-mai 1951-54. Det er for øvrig en ny andeart for Byparken, som etter hvert begynner å få en anseelig artsliste hva ender og måker angår.

Krikkand *Anas crecca*

Hekking: 3 F med til sammen 27 pull. ved Bjellandsvatn og Nesse, Sveio i mai (PMA). Vinter: 1 F Liavatnet, Åsane, Bergen 7/2 (MFR,TLI,ATM). 1 M Storavatnet, Stord 12/12 (THH). 1 ind. Flesland, Be. 26/12 (THA). 2 M og 3 F Ortuvannet, Be. 15/12, og 1 ind. 31/12 (THA).

Stjertand *Anas acuta*

Alle obs: Den gamle hannen ved Ortuvatnet i Fyllingsdalen, Be. var tilstede fra nyttår til 21/3 (OMO m.fl.). Videre har vi 1 par på Herdla, As. 15/4 (DGJ,GNO,THA). 1 par Reppen, Voss 17-26/4 (ECH). 1 F Ulvikpollen, Ulvik 2/5 (ECH). 1 par med kurtisespill i Myrkdalsdeltaet, Voss 23/5 (ECH). 1 FF Herdlevær, Øyg. 22/10 (MFR). 1 FF Herdla, As. 29-31/12 (EHA,OMO,THA). Ortuvatnfuglen dukket dessverre ikke opp igjen vinteren 99/00. Den har vært tilstede de siste fire vintrene. Meget god opptreden av arten i år. Til sammenlikning var det kun et funn i 1997 og tre i 1998.

Knekkand *Anas querquedula* [34/66-2/3]

1 M Rimbareidtjødno, Fitjar 25/4* (OBH). 1 par Tjeldstø, Øyg. 7/5* (FFA,GHÖ,JHA,GKK,KHJ). En helt ordinær funnmasse av knekkand i fylket, der 28 av de 34 tidligere funnene er fra april og mai.

Skjeand *Anas clypeata*

Alle obs: 1 M Vestbøstødtjødno, Fitjar 25/4 (OBH). 1 par Melsvatnet, Voss 6/5 (ECH). 1 FF Sønstabø, Bømlø 25/9 (OHA). 1 ind. Vestbøstødtjødno, Fitjar 26/9 (OBH). 1 ind. Mørkatjødno, Bømlø 30/9 (LØK). I likhet med stjertanda var 1999 et godt år for skjeanda i Hordaland. Fem observasjoner er bra sammenliknet med ingen i -97 og to i -98.

Taffeland *Aythya ferina*

1 F Husavann, Tjeldstø, Øyg. 13/3 (THA). 1 par Kalandsvann, Be. 28-29/3 (OMO m.fl.). 1 par Skjenavann, Be. 14-23/4 (THA). 2 FF Klokkarvann, Be. 24/10 (MFR), og trolig de samme i Ertravågen, Kalandsvann, Be. 15/11 (SBY). 1 FF Kalandsviken, Be. 5-31/12 (THA,BAN,EFR).

Toppand *Aythya fuligula*

Større ansamlinger: Max 420 ved Felleskjøpet, Laksevåg, Bergen 10/2 (ATM). 115 ind. Nesttunvann, Be. 20/2 (FFA,GKJ). 447 ind. Osterfjorden, Lindås 1/3 (SBY). 35+ Kristianborgvannet, Be. 17/11 (MHA). 40 ind. Sælenvannet, Be. 17/11 (THA). 100+ Store Lungegårdsvann, Be. 15/12 og 80 ind. s.st. 20/12 (MHA). 170 ind. Laksevåg, Be. 19/11, 400 22/11, 450 3/12, 630 28/12 (ATM). 90+ Fyllingsnes, Lindås 21/11 (THA). Anslagsvis overvintret rundt 900-1000 toppender i Bergensområdet. Vi vet ikke så mye om vinterbestandene ellers i fylket, så send inn det dere finner av ansamlinger.

Bergand *Aythya marila*

Alle obs: 4 ind. Felleskjøpet, Laksevåg, Bergen 8/2 (ATM). 4 ind. Osterfjorden, Lindås 1/3 (SBY). 1 F Hamretjern, Be. 7/3 (GKJ). 1 M Lyngbøvann, Be. 22/3 (MFR). 1 FF Storavatnet, Sagvåg, Stord 8/10 (THH). 1 FF Kalandsvann, Be. 16-24/10 (GHA,GKJ). 1 FF Skjenavann, Be. 27/10-18/11 (THA,NOF). 1 FF Store Nesttunvann, Be. 6/11 (NOF). 2 FF Skeievann, Be. 6/11 (NOF). 1 FF Sælenvannet, Be. 17/11 (THA). 1 FF Bjørsvika, Lindås 18/11 (THA). 1 FF Laksevåg, Be. 19/11, 5 22/11, 4 3/12, 7 28/12 (ATM). 1 FF Skjelbreidsvann, Fusa

5/12 (NOF). Ca. 22 ind. observert vinterstid er ikke all verden. Alle observasjoner ønskes av LRSK.

Ærfugl *Somateria mollissima*

1554 ind. i Osterfjorden, Osterøy og Lindås 1/3 (SBY). Ca. 1000 ind. Sørøyane, Bømlo 7/7. Mange fugler hadde store flygevansker, så mytingen var i full gang (SBY). Ca 11600 mytende fugler talt opp i fylket 17-18/8, der det var minst 10000 hanner. Største forekomster: Sørøyane, Bømlo 4070 ind. og Holsøyane og Nordøyane, Bømlo med 4160 ind. (SBY). Minst 775 ind. på Herdla, As. 13/11 er et bra tall derfra (THA). 6771 ind. talt opp langs Hordalandskysten fra Bømlo til Øygarden og Osterfjorden 12-14/12 (SBY). Tallet av mytende hanner opptalt i august er oppsiktsvekkende høye, og langt over tidligere kjente forekomster.

Praktærfugl *Somateria spectabilis* [21/36-1]

Den voksne hannen, nå tilstede i hhv. sine 13. og 14. vintere på rad, var på plass fram til 30/3, og tilbake om høsten fra 7/8 og videre ut året* (mange obs.). 1 ad. M i en flokk sammen med 72 ærfugl ved Klubbholmfluene, Bømlo 13/12* (SBY).

Havelle *Clangula hyemalis*

Hekking: 1 F med 3 pull. Sandtjørn, Tinnhølen, Eidfjord 21/7 (FFA,KES). Uvanlige lokaliteter: 1 ind. Oselva, Os 18/11 (BLO). 2 ind. innerst i Puddefjorden, Be. 15-20/12 (MHA). Som i -98 ble havelle funnet hekkende ved Tinnhølen. Dette blir det tredje hekkefunnet i fylket ut fra våre arkiver, noe som trolig er altfor lite.

Svartand *Melanitta nigra*

200 mytende ind. ved Låtarsøy, Bømlo 7/7 (SBY). Ca. 40 ind. ved Sørøyane og Nordøyane, Bømlo 18/8 (SBY). 896 ind. talt opp langs Hordalandskysten fra Bømlo til Øygarden og Osterfjorden 12-14/12. 726 av disse i Bømlo kommune. (SBY). Oppsiktsvekkende tall av denne arten sør i fylket. Vinteransamlingene i Bømlo er som nyhet å regne, slike mengder var ukjent tidligere.

Sjørre *Melanitta fusca*

Ansamlinger: 63 ind. 7/3 er beste tall fra Herdla, As. om våren, og 60 ind. 20/11 fra høsten. 23 ind. ved Hoshovdknappen, Osterøy 15/12 (SBY) er trolig den største registrerte konsentrasjonen av sjørre i dette fjordsystemet.

Kvinand *Bucephala clangula*

Ansamlinger: 350 ind. utenfor smoltanlegg ved Myking, Lindås 22/2 (SBY). 1330 ind. Bjørsvika, Lindås 1/3 (SBY). Minst 50 ind. Langavatn, Eidfjord 27/7 (OMO,THA,EHA). 750-1000 ind. Bjørsvika, Lindås 18-21/11, 900 15/12 (THA,SBY). 220 ind. ved oppdrettsanlegg Skogseidvannet, Fusa 5/12 (THA). 200 ind. Fotlandsvågen, Osterøy 27/12

(MFR). Fantastiske 1330 ind. i Bjørsvika er oppsiktsvekkende. Kvinendene finner tydeligvis gode kår ved utløp fra landbaserte smoltanlegg. Sikkert en god ide og sjekke alle slike i fylket.

Lappfiskand *Mergus albellus* [13/20-3/8] etter 1992

Alle obs: 1 F Kalandsvann, Be. 13/3-17/4 (GHA m.fl.). 1 FF Kalandsvann, Be. 16/10-3/12 (GHA,GKJ,BAN). 2 FF sett fra 19-31/12 (EFR,THA,SBY m.fl.). 1 M og 4 FF Mannavatn, Sveio 31/12 (JKN). Lovende takter fra Sveio, en kommune som dessverre altfor sjeldent blir besøkt av ornitologer.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Uvanlig lokalitet: 1 imm. i Etnefjella ved Krokavatn, Etne 14/7 (FFA,KES).

Sivhauk *Circus aeruginosus* [7-2]

1 1K Tinnhølen, Eidfjord 9/8* (FMJ). 1 1K Herdla, As. 11/8* (TLI,FFA,MHA). Første funn i Eidfjord, og andre for Herdla og Askøy.

Myrhauk *Circus cyaneus* [13-3]

1 ad. M Ulvik 10/6* (HDI). 1 ad. M Stigstu, Eidfjord 19/8 (Øyvind Schnell). 1 FF Meling, Bømlo 22/8 (KBE). Myrhauken er en art som trolig opptrer på Hardangervidda årlig. Pga. dårlig rapportering fra disse områdene kommer slike funn oss sjelden i hende. Gledelig med tre obs. i år, der en nettopp var fra vidda.

Spurvehauk *Accipiter nisus*

Kun 27 trekkere talt på Turøy, F. i perioden 18/9-14/11, av 13 observasjonsdager. Beste dag var 6/11 da 7 ind. ble sett.

Fjellvåk *Buteo lagopus*

Vinter: 1 ind. Maurset, Eidfjord 21/2 (Terje Midttun). 1 ind. Unneland, Indre Arna, Be. 28/12 (THA,MFR). En meget sjelden art vinterstid som normalt drar til Øst-Europa for å tilbringe den kalde årstiden.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Obs. utenom hekkeplasser: 1 imm. Urangsvåg, Bømlo 22/4 (JKN). 1 ind. Gullfjellet, Be. 6/9 (JBE). 1 juv. Gullfjellet, Be. 17/9 (JBE), 28/12 (THA,MFR). 1 ind. Ulvenvannet, Os 17/11 (TLI).

Fiskeørn *Pandion haliaetyus* [46-3]

Alle obs: 1 ind. Austrevatnet, Osterøy 24/4 (SBY). 1 ind. Odda 20/5 (Arne Flattun). 1 ind. Herdla, As. 30/9-2/10 (DGJ,EHA,THA).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Vinter: 1 ind. Turøy, Fjell 10/1 (MFR). 1 ind. Tofterøy, Sund 23/1 (MFR). 1 ind. Skansen og 1 ind. Skråmestø, Askøy 20/2 (OMO,THA). 1 ind. Flesland, Be. 21/11 (THA). 2 ind. Gullfjellet, Be. 8/12 (JBE).

Dvergfalk *Falco columbarius*

Vinter: 1 ind. vest for Sotrabrua, Sund 25/11 (KPG). 1 ind. Misje, Øyg. 2/12 (KPG).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

1 2K Hjelmåsen, Lindås 1/3 (SBY). 1 ind. Steingilsheddo, Stord 14/3 (THH). 1 ind. Gullfjellet, Be. 20/3 (JBE). 1 ind. Herdla, As. 9/9 (ATM,GNO,MFR m.fl.).

Vandrefalk *Falco peregrinus*

1 ind. Kvannaholmen/Greipingen, Øygarden 10/1 (MFR,ATM). 1 ad. Huglahammeren, Stord 1/4 (THH). 1 ind. Grutle, Bømlo 17/4 (PMA). 1 F Rekvesøyane, Voss 2/5 (ECH) er ny art for området. Også sett s.st. 21/8. 1K på Fedje 17-18/9 (BOH). 1K på Herdla, As. 8/8-9/10, i tillegg 1 ad. 16/9 (DGJ,EHA,THA m.fl.). 1 ind. Turøy, F. 23/9, 19/10 og 14/11 (TFS). 1 ind. Flesland flyplass, Be. 26/9 (THA). 1 ind. Skogsøy, Øyg. 30/10 (ATM,Jimmy Steele). 2 ad. på to lokaliteter på Bømlo 13/12 (SBY).

Vaktel *Coturnix coturnix* [5-0]

1 sy. Herdla, As. 21/6* (OMO,EFR) og 13/7* (Ketil Knudsen). 1992: 1 sy. Ølve sentrum 6/6* (SBY). Sistnevnte fugl presser seg inn som andre funn av antatt spontane fugler i Hordaland. Det foreligger nå fem funn av "ville" vaktler i Hordaland. I 1981 ble arten registrert i Sveio, men ikke antatt å være en rømling fra lokal oppdrett. Årets fugl fra Herdla faller inn under samme kategori, da flere fugler rømte fra et klekkeri noe lenger sør på Askøy ikke lenge før observasjonen. Fuglen plasseres derfor i kategori E som omfatter rømlinger.

Fasan *Phasianus colchicus*

1 ad. M Herdla, As. funnet død 20/4* (OMO og Olav Guntveit). Fuglen skal ha vært sett i live ved flere anledninger i løpet av vårvinteren. Alle fasanobservasjoner på Askøy stammer trolig fra utslipp på Fromreide, As. Funnene plasseres derfor i kategori E. Arten regnes ikke inn under totalen i Hordaland (se under rettinger).

Vannrikse *Rallus aquaticus*

Alle obs: 1 ind. Kristianborgvann, Be. 3/1 (OMO,MHA). 1 ind. Flesland, Be. 26/2 (THA). 1 sy. M Nordskogvatnet, Sveio 26/6 (FMJ,JKN). Allerede fra 1/9 ble den første vannrikse sett på Turøy, F. i høst. Nærmest daglig fra 19/9-4/12, med beste notering 6/11 da 3 ind. ble observert (TFS). 1 ind. Purkebolsvatnet, Austrheim 22-23/9 (TBR). 1 ind. Rimbareidtjødno, Fitjar 10/10-31/10, 2 ind. s.st. 20/11 (OBH). 1 ind. Kalandsviken, Be. 20-21/11 (GHA). Minst 10 ind. observert er akseptabelt sett med historiske øyne på Hordaland. Sammenlikner vi oss med fylker i sør faller vi derimot utenfor. Satsing på å finne vannrikser vinterstid vha.

playback har blitt gjennomført både i Rogaland og Aust-Agder med stor suksess. Man skulle tro at tilsvarende arbeid ved egnete lokaliteter her i fylket ville øke funnmengden betraktelig. Sommerfunnet i Sveio er interessant. Trolig dreier det seg om en enslig hann som forgivevis prøver å finne sin hunn.

Myrrikse *Porzana porzana* [19/23-1] etter 1970

1 sy. Moster, Bømlo 15/5* (Harald Totland). Vi oppfordrer alle som hører myrrikse om å prøve og dokumentere disse ved hjelp av båndopptakere. Det er alltid lurt å bringe med seg en slik når man er ute nattetid i mai/juni.

Åkerrikse *Crex crex* [44/46-3] etter 1970

1 sy. ind. Nedre Apeltun, Be. 18/5-16/6*(L) (Per Undheim,SBY,FFA m.fl.). 1 sy. Skålevik, Fitjar 28-30/5* (THH,RGL,Einar Skålevik m.fl.). 1 sy. Leirvåg, Austrheim 28/5-6/6* (SBY,Tore Svendsen m.fl.). Som vanlig får vi høre om åkerrikser fra mange lokaliteter i løpet av sommerhalvåret, men kun et fåtall blir rapportert skriftlig til LRSK. Trist at observatørene ikke kan hjelpe oss bedre med å få en komplett oversikt over denne arten som har til dels store problemer i Norge. Det var for øvrig første funn i Bergen siden 1991, og første registrering i Austrheim siden 1975!

Sivhøne *Gallinula chloropus*

Alle obs: 1 ind. Nygårdsparken, Be. 1/1-11/3 (FFA,MHA m.fl.). 1 ind. Kristianborgsvannet, Be. 8/1 (MHA). 1 ind. Vikastemmo, Stord 3/2 (THH). 1 ind. Hopsvannet, Be. 20/3 (GKJ,RVI). 1 1K Vestbøstادتjødno, Fitjar 23/10 (THH). 1 1K og 1 ad. Ortuvannet, Be. 10/11-31/12 (THA m.fl.), og 17/11 var det hele 3 1K og 1 ad. på denne lokaliteten (MHA). 1 ind. Kristianborgsvannet, Be. 14/11 (MHA). 1K Skjenavann, Be. 18-19/11 (THA). 1K Storavatnet, Bømlo 2/12 (LØK). Trenden fra i fjor fortsetter med mange ind. observert.

Sothøne *Fulica atra*

Alle obs: 1 ind. Solheimsvatnet, Be. 5/1 (MFR). Opptil 7 ind. Store Lungegårdsvann, Be. i perioden 23/1-26/3 (MHA,FFA m.fl.). I Tveitevannet, Be. fantes 1 ind. fra årsskiftet, 3 ind. 31/1, 2 ind. 20/2 og 1 ind. ut mars (FFA,GKJ,OMO). 1 ind. Byrkjelandsvannet, Be. 7/3 (GKJ). 1 ind. Skjenavann, Be. 30/3 (THA). 1 ind. Ortuvannet, Be. 17/11 (MHA). 2 ind. Store Lungegårdsvann, Be. 2/12, 3 ind. fra 20/12 og ut året (MHA). 1 ind. Kalandsviken, Be. 10-24/12 (BAN,EFR m.fl.). En sterk forekomst. 7 ind. samtidig ved Nygårdsbroen er trolig den største ansamlingen i fylket på over 20 år.

Trane *Grus grus*

Alle obs: 5 ind. Reppen, Voss 26/4 (ECH). 2 ind. Skutle, Voss 28/4 (ECH). 5 ind. Graue, Voss 4/5 (ECH). 3 ind. Brandseth, Voss 4/5 (ECH). 1 par Langvassmyrene, Eidfjord 10/7-27/7 (KJO,OMO,IMÅ). 5 ad. Langavatnet, Eidfjord 9-10/8 (FMJ).

Tjeld *Haematopus ostralegus*

Eneste vinterobservasjon var 1 ind. i Svinosen på Bømlo 21-24/1 (LØK).

Sandlo *Charadrius hiaticula*

1 ind. Reppen, Voss 22/8 (ECH) er ny art for området. Eneste vinterfunn var 1 ind. på Herdla, As. 29/12 (EHA,OMO,THA).

Boltit *Charadrius morinellus*

6 ind. Austrelinden, Gullfjellet, Be. 16/5 (JBE). 1 ind. Sanvin, Odda 23/5 (IMÅ). Relativt vanlig forekommende hekkefugl ved egnete lokaliteter på Hardangervidda. Mange observasjoner kommet inn. 13 F i en flokk ved Dyraheia, Eidfjord 19/7 må nevnes.

Tundralo *Pluvialis squatarola*

1 ad. Hiskjo, Bømlo 18/7 (LØK). Uvanlig med observasjoner i Hordaland av trekkende adult fugl. Voksne tundralo trekker tidligere enn ungfuglene, og kan sees allerede tidlig i juli. Ansamlinger: 15 ind. Herdla, As. 16/9 og 13 ind. 22/9.

Vipe *Vanellus vanellus*

Seine og vinterobs: 1 ind. Gåsland, Bømlo 26/1 (LØK). 8 ind. Herdla, As. 27/1 (THA). 8 ind. Ulvik 7/11 (ECH). 1 ind. Brandseth, Voss 9/11 (ECH). 2-3 ind. Herdla, As. 29-31/12 (EHA,OMO,THA).

Polarsnipe *Calidris canutus*

Uvanlig lokalitet: 1 ind. Tinnhølen, Eidfjord 20/7 (IMÅ). Fugler er sett i disse områdene ved samme dato også på begynnelsen av nittitallet (KJO). Største ansamling i høst var 19 ind. på Fedje 11/9 (BOH).

Sandløper *Calidris alba*

På høsten har vi enkeltind. fra Herdla, As.: 28/8, 3-4/9 og 13/9. 2 ind. Gisøy, Bømlo 18/9 (JKJ). Uvanlig fugl i Hordaland.

Temmincksnipe *Calidris temminckii*

Alle obs. utenom Hardangervidda: 1 ind. Gaupåsvannet, Be. 15/8 (EFR). 1 ind. Lyngsøy, Sørøyane, Bømlo 18/8 (SBY,OOV,HBJ,ABJ). En sjelden fugl på trekk hos oss.

Tundrasnipe *Calidris ferruginea*

1K og ad. i Sævarhagsvikjo, Stord 17/8 og 2 1K 29/8 (THH). 2 1K Gjernesmoen, Voss 21/8. Meget sjelden fugl her inne, der dette var første observasjon i kommunen siden august 1991 (ECH). Hele 22 ind. Herdla, As. 28/8 (ATM,OMO m.fl.) er trolig største notering av arten i fylket noensinne.

Fjæreplytt *Calidris maritima*

Vinteransamlinger: 14 ind. Nordnes, Bergen 24/1 (ATM,Trude Starholm). Minst 80 ind. Langevåg, Bømlo 2/3 (PMA).

Myrsnipe *Calidris alpina*

Større ansamlinger: 225 ind. Herdla, As. 9/10 (THA,EHA,DGJ). Få gode rasteplasser gjør at vi sjelden opplever slike tall i Hordaland.

Brushane *Philomachus pugnax*

Sommer: 2 M Husavatn, Tjeldstø, Øyg. 28/6 (OMO). Dette dreier seg nok om fugler som er ferdige med vårleiken. Hannene bidrar ikke med ungestell, og trekker ut før hunnene hos brusfuglen.

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

Alle obs: 1 ind. Flesland flyplass, Be. 4/2 og 23/3 (THA). 1 ind. Reppen, Voss 14/8 (ECH) er bemerkelsesverdig tidlig for arten. 1 ind. Ulvenvannet, Os 15/9 (SBY). 1 ind. Turøy, F. 19/9 (rm), og 22/9 (TFS). 2 ind. Herdla, As. 25/9, 3 ind. s.st. 27/9 og 1-2 ind. fram til 30/10 (mange obs.). 1 ind. Fedje 16/10 (BOH,KMJ,KSA). 1 ind. Skogsøy, Øyg. 23/10 (BBE,GHÖ,FFA). Omtrent 10 ind. observert er rundt normalen de siste årene.

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*

Alle vinterobs: 1 ind. Herdla, As. 1-2/1. 1 ind. Turøy, Fjell 10/1 (MFR,ATM). 1 ind. Flesland flyplass, Be. 30/1 (THA). 1 ind. Tveitevannet, Bergen 30/1 (ATM). 1 ind. Tveitevannet, Be. 21/2 (OMO). 1 ind. Turøy, F. 4/12 (TFS). 1 ind. Herdla, As. 12/12. 1 ind. Valestrand, Osterøy 13/12 (TBR). 8 vinterfunn er godt over normalen i fylket. Ingen fugler ble observert fra des.-feb. i -97 eller -98.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

Spill: 4 spillende ind. ved Trondsbu, Eidfjord 10/7 (KJO). Trekk: 1 ind. Gjernesmoen, Voss 14/8 (ECH). 1-2 ind. Fedje 6-7/10 (BOH,JEB). 1998: 1 ind. Herdlevær, Øyg. 20/4 (KPG). Fugler på trekk ved kysten er sjeldent i Hordaland.

Rugde *Scolopax rusticola*

Vinter: 1 ind. Fitjar i januar (OBH). 2 ind. Turøy, Fjell 10/1 (MFR). 1 ind. Vorland, Bømlo 9/2 (PMA). 1 ind. Langevåg, Bømlo 17/2 (PMA). 1 ind. Flesland, Be. 18/2 (THA). 1 ind. Purkebolvatnet, Austrheim 22/2 (SBY). 1 ind. tatt i forvaring ved Nygård, Be. 2/12, og sluppet ved Alvøen, Be. 5/12 (FFA,TLI m.fl.). 1 ind. Eikangerelva, Lindås 5/12 (TBR). 1 ind. Herdla, As 12/12. 1 ind. Espeland, Be. 17/12 (THA). 1 ind. Krokeide, Be. 17/12 (THA). 1 ind. Langevåg, Bømlo 17/12 (PMA).

Svarthalespove *Limosa limosa* [27/45-6/12]

1 ad. Herdla, Askøy 25/4* (OWJ). 1 ind. som viste karakterer til underarten *L.l.islandica* på Herdla, As. 10/5* (OMO,ECH). 5 ind. på Tjeldstø, Øyg. 13/5* (MFR,ATM), og 1 ind. s.st. som viste karakterer til *L.l.islandica* 6/6*(F) (EFR). 3 ad. Nordtun, Bømlo 20/5* (OHA). 1 ind. Fedje 25/9* (KMJ). Kun ved tre anledninger før (I 1985 på Nesttun, Be., se under. 2 og 9/5 1993 og 6/9 1997, begge Herdlevær, Øyg.) er underarten *islandica* blitt registrert med sikkerhet i fylket. Denne underarten hekker bl.a. på Island og i Nord-Norge. 1981: 1 ad. Herdla, As. 26/4* (IBY). 1985: 12 ad. Nesttunmarkene, Be. 28/4*, gradvis avtakende til 1 par 5/5 (IBY). Fuglene viste karakterer til *L.l.islandica* og representerer første funn av denne underarten i fylket. Denne flokken er den største ansamling av arten i Hordaland. På siste dato ble paret sett da de skrapte ut reirgrop, uten at det ble noe mer avd det.

Lappspove *Limosa lapponica*

Uvanlig lokalitet: 11 ind. i en flokk Tinnhølen, Eidfjord 19/7 (OMO,THA). De fleste (trolig alle) var adulte fugler på trekk. Se for øvrig under polarsnipe over. Ellers kan 1 ind. i Ulvikpollen, Ulvik 12/9 nevnes, da den var ny art for lokaliteten.

Storspove *Numenius arquata*

Vinterfunn: 3 ind. Låtersøy, Sørøyane, Bømlo 13/12 (SBY). 2 ind. Herdla, As. 9/12 og 3 ind. 29/12 (EHA,OMO,THA).

Sotsnipe *Tringa erythropus*

Alle obs: 3 1K Herdla, As. 17/8 (OMO,THA m.fl.). 2 ind. på nattetrek Turøy, F. 25/8, og 1 ind. 26/8 (ATM,FFA,IBY).

Rødstilk *Tringa totanus* [3-2/3] vinterfunn etter 1992

Det er kun fra Herdla, As. det meldes om overvintrende fugler: 2 ind 17/1, 1 ind. 20/2 og 1 ind. 9/12. Dette er første gang siden 1994 det har vært registrert rødstilk i fylket vinterstid.

Gluttsnipe *Tringa nebularia*

Da arten var rimelig tallrik på høsten ramser vi opp alle trekkobservasjoner: 1 ind. Ulvikpollen, Ulvik 17/5 (ECH). 19 ind. obs. på direkte trekk ved 12 anledninger på Turøy, F. i perioden 6/8-16/9. Maks 3 ind. 31/8 (TFS). 7 ind. Herdla, As. 7/8 (THA). Ellers fra Herdla 1-3 ind. i perioden 8/8-4/9. 1 ind. 23/9 s.st. er rimelig seint for arten (EFR). 2 ind. Sævarhagsvikjo, Stord 11/8 og 8/9 (THH). 1 ind. 12-16/8 Flesland, Be. (THA). 1 ind. Gaupåsvannet, Be. 15-22/8 (EFR). 3-4 ind. Lyngsøy, Sørøyane, Bømlo 18/8 (SBY,OOV,HBJ,ABJ).

Skogsnipe *Tringa ochropus*

Alle obs: 1 ind. Sandvin, Odda 22/4 (IMÅ). 1 ind. Reppen, Voss 24/4 (ECH). 1 ind. Myrkdalsdeltaet, Voss 17/5 (ECH). 1 varslende Herlandsnesjane, Osterøy 14-20/5 (SBY,FFA). 1 ind. på nattetrek Turøy, F. 7/8 (FFA,TLI), og et rastende ind. s.st. 14/8 (ATM). 1 ind. Sandvin, Odda 8/8 og 21/8 (IMÅ). 1 rastende ind. Sævarhagsvikjo, Stord 12/8

(THH). 1 ind. Golten, Sund 15/8 (ECH). 3 rastende i Gaupåsvannet, Be. 15/8 og 1 ind. 21-22/8 (EFR). 1-2 ind. Lyngsøy, Sørøyane, Bømlo 18/8 (SBY,OOV,HBJ,ABJ).

Grønnstilk *Tringa glareola*

1 ind. Ulvikpollen, Ulvik 8/5 (HDJ). 1 spillende ind. Herlandsnesjane, Osterøy 20/5 (SBY). 1 ind. Herdla, As. 17/8 (THA).

Strandsnipe *Actitis hypoleucos*

Trekk: Minst 30 ind. på nattetrekk over Turøy, F. 7/8 (TLI,FFA) illustrerer god trekketid hos arten. Sein obs: 1 ind. Herdlevær, Øyg. 26/9 (ECH). 1 ind. Sævarhagsvikjo, Stord 5-12/10 (THH).

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

2 M og 2 F Langvassmyrene, Eidfjord 10/7 (KJO), og 2 ind. 19/7 (IMÅ). 1 ind. Tinnhølen, Eidfjord 19/7 (OMO,THA). 2 F og 1 meget engstelig M Bakkatjønmyrane, Eidfjord 21/7 (FFA,KES). 2 1K var innom Herdla, As. 10/8 (GNO), noe som må sies å være uvanlig. Svømmesnipa trekker sjelden langs den ytre kystlinja, men heller lenger øst over land.

Polarjo *Stercorarius pomarinus* [32/131-2]

1 ad. F trakk N forbi Skogsøy, Øyg. 2/5 (NOF). 1 ind. Golten, Sund 15/8 (ECH). To tilfeldige funn i år. For å få de store mengdene inn til kysten vår, må gjerne vestavinden gjøre seg gjeldende under trekktiden. 1997: 1 ad. F N Skogsøy, Øyg. 24/5 (ATM,MFR).

Fjelljo *Stercorarius longicaudus*

5 ind. ved Eitro, Langvassmyrene, Eidfjord 10/7 (KJO). 1997: 1 N Skogsøy, Øyg. 24/5 (ATM,MFR).

Storjo *Stercorarius skua*

Alle obs: 1 N Fedje 30/4 (ECH). 1 N Skogsøy, Øyg. 2/5 (NOF). 1 ind. Fedje 24/5 (ECH). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 6/6 (EFR). 1 ind. Selbjørnsfjorden, Fitjar 28/7 (OBH). 1 ind. kleptoparasitterte stormåker (*Larus sp.*) ved Sønstabø, Bømlo 4/8 (OHA). 1 ind. Sørøyane, Bømlo 12/8 (SBY,ABJ,HBJ). 4 ind. Golten, Sund 15/8 (ECH). 1997: 1 N Skogsøy, Øyg. 23/4 (MFR,ATM,BOH), og 4 N + 4 S s.st. 8/9 (ATM,BOH,FFA,KMJ).

Hettemåke *Larus ridibundus*

Ansamlinger: Ca. 110 ind. ved Kyrkjeberget, Stord 27/2 (THH,ØBI,DRI). Fra Hardangervidda: 1 ind. Tinnhølen, Eidfjord 17/7 (OMO).

Ringnebbmåke *Larus dalawarensis* [13-1]

1 ad. Byparken, Be. fra des. 1998-17/2 1999** (ATM,LEJ,TLI,FFA,BOH,KMJ). 2K (1. vinter) Byparken og Tveitevannet, Be. 9/1-13/4, deretter observert på steinfyllingen på Nøstet,

Be. 29/7, og igjen vekselvis på Tveitevannet og i Byparken fra 11/12 til ut i det nye året**(F) (ATM,FFA,LEJ,BOH,MFR,KMJ). Den adulte fuglen er en gjenganger som ble observert første gang i 1994. Ungfuglen er den første nye fuglen siden 1995, og ble rm. 14/1. Alle funnene av ringnebbmåke i fylket stammer fra Bergen.

Fiskemåke *Larus canus*

Hele 170 ind. Tinnhølsvatnet, 35 ind. Byen og 25 ind. Bakkatjønmyrane, Eidfjord 21/7 (FFA,KES).

Sildemåke *Larus fuscus intermedius*

250 par Sørøyane, Bømlø 7/7 (SBY m.fl.), er en markant tilbakegang i forhold til 375 par i 1992. Høye konsentrasjoner: Ca. 400 ind. (de fleste adulte) Etne sentrum, Etne 15/7 (FFA,KES).

Sildemåke *Larus fuscus graellsii* [5-1]

1 ad. som viste karakterer til underarten *L.f.graellsii* på Søfteland, Os 1/5* (FFA,MFR,TLI). Sildemåken består av tre underarter som er blitt påvist i Norge. *L.f.intermedius*, *fuscus* og *graellsii*. *Intermedius* er den som hekker i Hordaland, mens *fuscus* finner vi helst hekkende lenger nord i Norge. *Graellsii* er ingen hekkefugl i Norge, men vanlig på de Britiske øyer. Slike britiske fugler er betydelig lysere enn våre, og viser en klar kontrast mellom vingespissen og oversiden av vingen. *Intermedius* kan i vanskelig lys (skarp sol) gi inntrykk av det samme, så vær forsiktige. En annen karakter det er viktig å se etter er gjennomskinningen av den mørke oversiden på undersiden av vingen. *Fuscus* er ikke påvist med sikkerhet i Hordaland.

Gråmåke *Larus argentatus*

Stor ansamling: 1600+ ind. Herdla, As. 29/12 (EHA,OMO,THA).

Grønlandsmåke *Larus glaucoides* [12/13-1]

1 2K eller 3K ved Sønstabø, Bømlø 1-2/1* (KKA,OHA,LØK,PMA). 1951: 1 2K i Byparken, Be. ca. 14 dager i overgangen jan./feb.*(F) (TSH). Sistnevnte blir funn nummer to i Hordaland. Første var 1 1K 18/11 1880, og neste 1 ad. 10/3 1966.

Polarmåke *Larus hyperboreus*

1 2K på Tofterøy, Sund 23/1 (NOF). 1 ad. Osterfjorden ved Fyllingsnes, Lindås 15/6 (ATM). 1 ad. Melne, Bømlø 7/7 (SBY). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 3/10 (ECH). 1 ad. Herdla, As. 1/1-23/1 og tilbake 9/10 og videre ut året (mange obs.). 1 2K Eldøy, Stord 23/12 (THH). Bemerkelsesverdig med to sommerfunn av adulte fugler.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

1 ad. Bakkatjønmyrane, Eidfjord 21/7 (FFA,KES). Som i -98 ble en ad. fugl sett i dette området. Vi venter på første hekkefunn av arten på Hordalandsiden av vidda.

Lomvi *Uria aalge*

Uvanlig lokalitet: 1 ind. innerst i Puddefjorden, Be. 26/12 (MHA).

Teist *Cepphus grylle*

Uvanlig lokalitet: 1 ind. Bleie, Ullensvang 18/3 (KGR). 51 ind. Sørøyane, Bømlø 7/7 (SBY m.fl.), som er en betydelig nedgang siden 1992 da 129 ind. ble sett i de samme områdene.

Alkekonge *Alle alle*

Innaskjærs: 1 ind. Laksevåg, Be. 19-22/11 (ATM).

Lunde *Fratercula arctica*

3 ind. sett Låtørsøy, Bømlø 7/7 (SBY). Sist arten ble funnet hekkende i fylket var nettopp her, i 1992 (Aanen Munkejord). Vi har kun to konkrete hekkefunn i Hordaland, sistnevnte og Måksteien utenfor Bremnes så langt tilbake som i 1951. 1997: Høy trekkregistrering: 180 N Skogsøy, Øyg. 3/5 (ATM,FFA,MFR).

Ringdue *Columba palumbus*

Vinteransamlinger: 55 ind. Nygårdsparken, Be. 3/2 (FFA), og 38 ind. s.st. 17/2 (MHA).

Turteldue *Streptopelia turtur* [42/45-2]

1 ind. Nesse, Bømlø 1/9* (KBE). 1 ind. Herdla, As. 24-26/10* (EFR,THA,EHA). 1998: 1 ind. Nesse, Bømlø 21 og 24/9* (KBE,LØK,KKA).

Hubro *Bubo bubo*

1 ind. hørt Turøy, F. 26/9, og fjør funnet s.st. i oktober (FFA). Første funn på øya etter de ornitologiske registreringene startet her ute i 1993.

Haukugle *Surnia ulula*

En influx av arten inntraff fra månedskiftet sept./okt: 1 ind. ved Steinsland, Mo 25/9 (BOJ). 1 IK funnet utmattet ved Åsane i Be. 4/10. Tatt i forvaring og føret opp. Sluppet ved Kalandsvann, Be. 8/10 i tilsynelatende god form (EFR,FFA m.fl.). 1 ind. Mongstad, Lindås 7/10 (GHÖ,IBY). 1 ind. Brandseth, Voss 22/10 (ECH). 1 ind. Gullfjellet, Be. 8/12 og ut året (JBE). Ikke de fantastiske mengdene man har opplevd på 80-tallet, men arten er faktisk ikke blitt registrert i Hordaland siden høsten 1993.

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

Fortsatt står Voss med den ene årlige observasjonen da 1 ind. ble registrert syngende 12/4 (ECH).

Hornugle *Asio otus*

1 ind. Odda 3/1 (Leif Hernes). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 29/9 (KPG). 1 ind. Turøy, F. 17/10, og 1-2 19/10 (1 rm.) (TFS). Hornugla trekker som regel ut av landet vinterstid, men kan til tider overvintre. Observasjonene fra Øygarden og Fjell dreier seg trolig om fugler som er på vei til overvintringsområder på de Britiske øyer.

Jordugle *Asio flammeus* [7/8-6] etter 1992

1 ind. Herdla, As. 5/4 (OWJ). 1 ind. Flesland, Be. 17/4 og 4/5 (THA). 1 ind. Tinnhølen, Eidfjord 4/7. 1 ind. Møkster, Austevoll 17/10 (NOF). 1 ind. påkjørt og drept av fly på Flesland, Be 8/12 (THA pers.med.), og 1 ind. Flesland, Be. 26/12 (THA). Meget oppløftende tall på observasjoner av arten. 6 funn i 1999 er fantastisk når vi ser at det kun har vært 7 funn i perioden 1993-1998. Kan spesielt nevne at det var første funn i Eidfjord siden 1994. Det er her vi finner de mest potensielle hekkeplassene i Hordaland. To vinterfunn er også uvanlig.

Perleugle *Aegolius funereus*

1 ind. tre ganger i løpet av vinteren fram til utgangen av mars Brekke, Odda (Bjørn Våde). 1 sy. Voss 12/4 (ECH). 1 ind. Løyning, Odda ultimo april (Ingunn Løyning). 1 ind. funnet havarett Alvøen, Bergen 6/10, fuglen døde senere (Gunnar Langhelle). Ringmerket Turøy, F.: 6/10, 17/10 (2 ind.), 21/10 og 24/10, alle 1K. 1 ind. Herdlevær, Øyg. 19/10 (GHÖ). Som hos haukugla inntraff det et innsig av arten fra oktober av. Mange ungfugler ble fanget langs vestkysten av Sør-Norge vha. playback. Hvor disse fuglene er på vei er vanskelig å si. Forsøk på å fange perleugler på tilsvarende måte på de nordligste øyene i Skottland gav ikke noe resultat.

Tårnseiler *Apus apus*

Seine obs: 1 ind. Solsvik, F. 22/9 (FFA). 2 ind. Nygårdshøyden, Be. 23/9 (FFA). 1 ind. Hellesøy, Øyg. 26/9 (ECH).

Hærfugl *Upupa epops* [36-1]

1 ind. Nedre Kleppe, As. 1-2/9*(F) (Tor Sture,GNO,FFA m.fl.). Andre funn på Askøy. Det første var på samme plass 10/10 1990. Første i Hordaland siden nov. 1993.

Vendehals *Jynx torquilla*

1 ind. Fedje 30/4 (ECH). 1 sy. Bjelland, Stord 7-8/5 (THH). 1 ind. Toskedalen, Vaksdal 25/6 (ATM). 1 ind. m/mat i nebbet ved Lysøen, Os 11/7 (FFA). Alle observasjoner av vendehals ønskes innsendt. Arten blir sjeldnere og sjeldnere. Dette er all mulig grunn til bekymring og ekstra oppmerksomhet mot denne enigmatiske fuglen.

Gråspett *Picus canus*

Under hekketiden har følgende observasjoner blitt innrapportert: Bømlo 2, Voss 3, og Vaksdal 2. Fra høsten og vinteren foreligger observasjoner av 3 ind. fra Askøy, 2 ind. fra Austevoll, 2 ind. fra Bergen, 5 ind. fra Bømlo, 1 ind. Fedje, 5+ fra Fjell (der 4 ble rm. på Turøy), 1 ind.

Sund, og 2 ind. fra Øygarden. Høstobservasjonene ligger i perioden 2/9-2/12. Totalt 30 observasjoner kom inn i 1999. Det er betydelig bedre enn tidligere år, noe som er meget positivt. Vi håper denne trenden fortsetter, og at alle spetteobservasjoner sendes inn.

Grønnspekk *Picus viridis*

Det er meldt fra om 8 observasjoner av par eller territoriehevdende hanner fra hekkesesongen, hhv. fra Osterøy (3), Vaksdal og Voss (4). I likhet med gråspekk og de andre spettene ønskes alle observasjoner av arten.

Flaggspekk *Dendrocopos major*

Det foreligger to hekkefunn av arten i Bergen og 4 fra Voss . Videre kom det mye flaggspekk til fylket fra august av: 1 ind. Turøy, F. 20/8. Etter dette 15 observasjonsdager med 1-3 ind. i perioden 16/9-11/11. Beste dag var 3 ind. 19/9. Totalt ble det rm. 13 ind (TFS). På Herdla, As. dukket det første ind. opp 22/8. Sett her fram til 20/11, med maks 4 ind. 5/10. 1 ind. s.st. også 31/12. Totalt ca. 25 ind. observert i perioden 1/10-14/12 i kommunene Austevoll, Bergen, Bømlo, Fedje, Os og Øygarden.

Hvitryggspett *Dendrocopos leucotos*

Fugler rapportert i hekkesesongen: 2 lokaliteter på Askøy, 2-3 på Osterøy, 2 i Vaksdal, og 2 på Voss. Av høstobservasjoner har vi 1 ind. Langavatnet, Stord 17/10 (THH, Terje Heggland) og 1 M Svartediket, Be. 18/11 (TSH). Betydelig underrapportering er dessverre et faktum hos denne arten.

Dvergspett *Dendrocopos minor*

Alle obs: 1 hann Sævarhagsvikjo, Stord 1-4/4 (THH). 3 hekkefunn i Voss kommune (ECH) og en trolig hekking i Vaksdal (TBR). Videre: 1 hann Herlandsnesjane, Osterøy 11/7 (SBY). 1 ind. Gullfjellet, Be. 11/8 (JBE). 1 ind. Flesland, Be. 22/8 (THA). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 22/9 (KPG).

Dverglerke *Calandrella brachydactyla* [2-1]

1K på Herdla, As. i perioden 19-30/9***(F) (ECH,FHP,FFA,ATM m.fl.). En fugl som fikk vist seg godt fram for mange ornitofile. Aldri før har vi hatt besøk av en så kryssbar dverglerke. Fuglen viste for øvrig en betydelig svingfjærprojeksjon, noe som i utgangspunktet er en god karakter på den nærstående flekkdverglerka. Grunnen til projeksjonen var, etter diskusjoner og studier av bilder, at den hadde mytt de lengste tertiærene. Dverglerka finnes i Europa rundt store deler av Middelhavet, og er en årlig gjest i Norge i trekktidene vår og høst.

Fjellerke *Eremophila alpestris*

1 ind. Klubben, ikke langt fra Tvibergsøy, Lindås 23/2 (SBY). Ellers virker det som om arten har hatt et meget godt år i Eidfjord på Hardangervidda uten at vi et godt referansegrunnlag å vise til. På strekningen Trondsbu-Langvassmyrene ble det observert minst 60 ind. 10/7 (KJO).

Videre ble det fra bil langs veien fra Dyranut til Trondsbu talt opp 29 ind. 21/7 (FFA,KES). Begge disse observasjonene har innslag av utfløyne ungfugler.

Sanglerke *Alauda arvensis*

Vinterobs: 10 ind. Herdla, As. 1/1. 1 ind. Flesland, Be. 10/1 (THA). 3 ind. Lønningen, Be. 10/1 (THA).

Låvesvale *Hirundo rustica*

Sene obs: 5 ind. Sævarhagsvikjo, Stord 8/10 (THH). 1 ind. Herdla, As. 9/10 (THA,EHA,DGJ). 3-5 ind. Rubbestadneset, Bømlo 15-17/10 (KKA).

Tartarpiplerke *Anthus novaeseelandiae* [35/57-5/6]

1 ind. Herdla, As. 16/9* (THA,OMO). 1 ind. Fedje 6-7/10* (JEB,BOH). 1 1K Kaland, Be. 8/10* (ATM,AHÅ,FFA,THA,EHA). 2 ind. Herdla, As. 9/10* (THA,EHA,DGJ). 1 ind. som trakk forbi Turøy, F. 14/11* (ATM,MFR) er 2. obs. på øya. Kalandsfuglen representerer andre funn i Bergen, der den første var ved samme lokalitet 6/10 1988. Herdla er som vanlig best representert av disse monstrøse piplerkene fra øst.

Heipiplerke *Anthus pratensis*

Større trekkbevegelser: 700 ind. trakk over Gullfjellet, Be. 14/9 (JBE). Seine og vinterobs: 1 ind. Herdla, As. 23/1 og 27/2. 1 ind. Tofterøy, Sund 23/1 (NOF). 1 ind. Herdla, As. 21/11, 2 ind. 9/12 og 1 ind. 31/12 (GHA m.fl.). 1 ind. Skulestadmo, Voss 1/12 (ECH). 1 ind. Flesland, Be. 26-27/12 (THA).

Skjærpiplerke *Anthus petrosus*

Vinter: 21 ind. Herdla, As. 1/1. 1 ind. Hjellestad, Be. 26/12 (THA). 20 ind. Herdla, As. 27/12. 1 ind. Laksevåg, Be. 28/12 (ATM). 3 ind. Eldøy, Stord 3/2 (THH).

Gulerle *Motacilla flava*

4 ind. Reppen, Voss 24/5 (ECH). 1 ind. Øvre Golta, Sund 29/5 (ECH). 1 ind. Ulvikpollen, Ulvik 30/5 (ECH). 2 ad. såerle, *M.f.thunbergi*, Tinnhølen, Eidfjord 5/8 (ECH). 1K Herdla, As. 7-8/8 (THA,OWJ). Dessuten 1 ind. 13 og 20/9 s.st. 1 ind. Reppen, Voss 8/8 (ECH). 2 ind. Fedje 11/9 (BOH). 3 ind. Hiskjo, Bømlo 17/9, og et ind. 19/9 (JKJ). 1 ind. Nordtun, Bømlo 2/10 (OHA).

Sørlig gulerle *Motacilla flava flava* [12/19-1]

1 ad. M Herdla, As. 7/8* og 28/8* (THA,EHA,OMO,DGJ). Regnes som et funn.

Vintererle *Motacilla cinerea* [ca. 49/72-9/13]

1 ind. Vosso, Voss 9/2, og igjen 28/4 (ECH). 2-3 par hekket trolig på Voss i år. På to av lokalitetene ble fugler sett da de føret små unger, og ved en annen ble territorie hevdet i lengre

tid (ECH). 1 ind. Frøylandsdalen, Samnanger 24/5 (OOV). 1 par samlet mat i nedre deler av Arnaelva 22/5 (OOV), 1 hunn sett igjen 2/6 (MFR). 1 ind. Gravdal, Be. 10/9 (MFR). 1 ind. Fedje 18/10 (KMJ). 1 ind. Storavatnet, Stord 18/10 (THH). Et godt år for arten. Forrige vinterfunn i Hordaland stammer også fra Vosso, i februar 1990.

Linerle *Motacilla alba alba*

Sein obs: 1 ind. Odda 7/11 (RVO).

Svartryggerle *Motacilla alba yarrelli* [43/53-8/15] etter 1987

Alle obs: 1 ind. Rimbareid, Fitjar 24/3 (OBH). Minst 2 ind. Herdla, As. 28/3, videre utover våren s.st. 3 ind. 31/3, 1 ind. 15/4, 2 ind. 24/4, 1 par 7/5, 1 ind. 14/5 og 24/5. 1 M 25/6-6/7, og 1 M og 2 juv. 24/7 (ECH,THA m.fl.). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 2/4 (OWJ). 1 hunn Gåsland, Bømlo 2-10/4 (LØK). 1 ind. Buavåg, Sveio 24/4 (PMA). 1 par Nordnesparken, Be. 9-16/5 (JHA,FFA).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Bra mengder i Odda hele vinteren gjennom, med toppen medio januar da ca. 300 ind. ble notert. Fugler ble sett i småflokker på 10-30 ind. fram til 14/3 (RVO). Videre er det rapportert i underkant av 350 ind. spredt i fylket i perioden 7/2-18/4. Høstens første fugl dukket opp på Turøy, F. 15/10, og i perioden 16/10-6/11 ble det sett 169 ind. som trakk forbi øya (TFS). Utover høsten, i perioden 24/10-29/12 er det rapportert 275 ind. i fylket, der de aller fleste stammer fra Bergen.

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes*

Som i fjor var arten gledelig sterkt forekommende på Turøy, F. 226 ind. rm. i perioden aug.-nov. er nøyaktig det samme som i 1998. Trekktoppen fant sted som normalt i månedskiftet sept./okt., men med jevnt gode tall gjennom hele sept. (TFS).

Sørnattergal *Luscinia megarhynchos* [0-1]

1 sy. ind. 27-30/4 (JKJ m.fl.). Fylkets første funn av arten. Sørnattergalene dukker gjerne opp tidligere en nattergaler om våren. De to artene er omtrent like sjeldne langs Vestlandskysten. Artens vanlige hekkeområder finner man fra de britiske øyer og videre sør og østover gjennom kontinentet rundt Middelhavet. Nattergalen har en mer utpreget nordøstlig utbredelse. Innsendt, men ikke ferdigbehandlet av NSKF.

Blåstrupe *Luscinia svecica*

Fra hekkeplasser utenom Hardangervidda: 3 sy. M Eksingedalen, Vaksdal 28/5 (ATM,FFA). 2 ind. varslet på røyskatt Krokavatn, Etne 16/7 (FFA). Trekk: 1K F rm. Turøy, F. 25/9 (ATM,EFR,LEJ). Sistnevnte er første høstfunn på Turøy, og totalt andre funn for lokaliteten. Alle blåstruper fra områder utenom Hardangervidda ønskes av LRSK.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros* [20/24-1]

1 M Finse stasjon, Ulvik 17/7* (FHP). Finse begynner etter hvert å vise seg som en tradisjonell lokalitet for arten. Både juli 1996 og -97 ble hanner registrert her.

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

Alle obs: 2 sy. ind. Sørkletten, Tysse, Osterøy 9/5 (FFA,GKK m.fl.). 3 sy. M registrert på Herlandsnesjane 17-20/5 (SBY). 1 sy. Rødland, Vaksdal 1/6 (ATM,FFA). 1 sy. Øvstedalen, Voss 8/6 (ATM,FFA). 1 par hekket i holk i Hesjedal, Osterøy, Vaksdal 30/6 (TBR). Høsttrekk: Rundt 30 ind. observert, inkludert 19 ind. rm. Turøy, F. 1-27/9 (TFS). 1 ind. Hiskjo, Bømlo 15/9 (LØK). 6 ind. på Fedje 17/9 (BOH). 1 F Skjenavann, Be. 5/10 (THA).

Buskskvett *Saxicola rubetra*

Sein obs: 1 ind. Herdla, As. 5/10 (FFA).

Ringtrost *Turdus torquatus*

Trekkobs: 1 ind. Totland, Be. 2/5 (GKJ). 2 ind. Fedje 17/9 (BOH). 1 ind. Hiskjo, Bømlo 19/9 (JKJ). 12 ind. Gullfjellet, Be. 25/9 (JBE). 1 ind. Herdla, As. 2/10 (EHA,THA). 1 ind. Møkster, Austevoll 2/10 (FFA,LEJ,TLI). 1 ind. rm. Turøy, F. 16/9, og videre enkeltind. obs. 17 og 19/10 (TFS).

Svarttrost *Turdus merula*

Store trekk tall: 400+ Fedje 16/10 (BOH,KSA,KMJ).

Gråtrost *Turdus pilaris*

Store trekk tall: 2000+ Fedje 16/10 (BOH,KSA,KMJ).

Rødvingetrost *Turdus iliacus*

Større trekk tall: 3070 ind. trakk forbi Gullfjellet, Be. 25/9 (JBE). 3500+ Fedje 16/10 (BOH,KSA,KMJ). Vinter: 1 ind. Søfteland, Os 14/12 (FFA,MFR).

Duetrost *Turdus viscivorus*

Alle obs: 1 ind. Etne, Etne 2/4 (RVO). 5 ind. Bruvik, Osterøy 18/4 (GKJ,TBR,SBY). 2 varslende ind. Herlandsnesjane, Osterøy 24/4 (SBY). 1 revirhevdende par på ny lokalitet 26/4 (SBY) og 1 ind. 20/5 (SBY). 1 revirhevdende par på ny lokalitet 21/5 (SBY). 1 ind. Helleskår, Odda 24/5 (IMÅ). 1 ind. Turøy, F. 19/10 er første funn for øya (ATM). Meget oppsiktsvekkende observasjoner fra Osterøy der arten trolig hekket i 1999. Eneste hekkefunn i Hordaland stammer fra Voss i 1978.

Gresshoppesanger *Locustella naevia* [40/43-2]

1 sy. Nå, Ullensvang 29/5-7/6* (RVO m.fl.). 1K rm. Ulvenvatnet, Os 28/8*(F) (SBY,IGR).

Elvesanger *Locustella fluviatilis* [3,0]

1992: 1 sy. Skeie, Bergen 20/6-2/7 (OMO,A.Folvik,EFR,TSH m.fl.). 1 sy. Almeland, Voss 9-12/6 (ECH,OMO,TSH).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

20 ind. rm. Turøy, F. 30/7-29/8, de aller fleste primo aug. (TFS).

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* [29/31-1]

1 ind. rm. Turøy, F. 17/8 (ATM). En observasjon av rørsanger i 1999 må sies å være labert.

Gulsanger *Hippolais icterina*

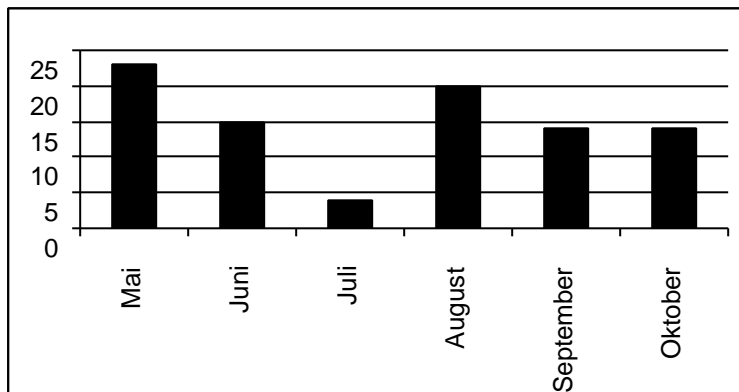
25 obs. av 37 syngende ind. fra kommunene Bergen (2), Kvinnherrad (1), Modalen (3/4), Odda (3), Osterøy (2), Samnanger (3/7), Sveio (2), Vaksdal (7/9) og Voss (2/7). Trekk: 1 1K rm. Turøy, F. 31/7 (TFS). Fortsatt ønsker vi alle observasjoner av gulsanger. Positivt å se at så mange meldte fra i år, håper dette fortsetter videre neste år.

Hauksanger *Sylvia nisoria* [14/16-3]

1K rm. Turøy, F. 29/8*(F) (ATM,OOV,BAN) og kontrollert 1/9 (FFA). Nytt ind. rm. s.st. 19/9*(F) (ATM,OOV,IBY). 1 1K På Fedje 2-3/10* (JEB). Arten er registrert på Turøy hver høst siden 1995. Fedjefunnet er første gang for øya, og det seineste hittil i Hordaland.

Møller *Sylvia curruca* [62/79-11]

Et bra år for mølleren i fylket. Vi ramser opp alle obs: 1 ind. Bjellandsvatn, Sveio 7/5 (PMA,JKJ). 1 ind. Herdla, As. 24/5 (OWJ m.fl.). 1 ind. Tjeldstø, Øyg. 3/7 (OMO,FHP). 1K rm. Turøy, F. 30/7 (ATM,FFA). 1 ind. Herdla, As. 7. og 10/8 (OMO,GNO m.fl.). 1 rm. Valestrand, Osterøy 21/8 (TBR). 1 ind. Søfteland, Os 22/8 (MOL,FFA). 1 rm. Turøy, F. 23/9 (ATM,MFR). 1 ind. Fedje 26/9 (BOH). 1 ind. Møkster, Austevoll 16-17/10 (NOF) og 1 ind. på Herdlevær, Øyg. 18/10 (KPG). Funnet fra Osterøy er første gang i kommunen.

Figur 1. Totalt 90 funn (antall ind., n=90) av møller *Sylvia curruca* fra Hordaland har denne månedsvise fordelingen: Trekketidene med mai og august-oktober står ikke uventet for de fleste funnene, men mange

av maifunnene gjelder syngende fugler som godt kan være stasjonære territoriehevdende hanner. Funnene ligger i perioden 3/5-29/10.

Hagesanger *Sylvia borin*

Syngende og varslende ind: 1 sy. Myrdalsvann, Be. 5/6 (FFA,GKJ). 1 sy. Gjermundshavn, Kvinnherrad 14/6 (FFA). 1 varslende ind. Fyllingsnes, Lindås 7/7 (ATM). 2 varslende ind. Flesland, Be. 18/7 (THA). Hagesangeren er ingen spesielt vanlig art i Hordaland. Fortsett å sende inn observasjoner av syngende fugler, men vær obs. på forvekslingsrisikoen med munk. Trekk: 69 ind. rm. Turøy, F. 30/7-28/9. Trekktoppen lå i år rundt medio september, som er noe seint. I tillegg har vi fra Turøy en sein obs: 2 ind. rm. 15/10. Det ene ind. holdt seg på øya helt fram til 24/10 som er det seineste i fylket noensinne av arten (TFS).

Munk *Sylvia atricapilla* [20/26-8] vinterfunn etter 1992

1 M Strømmebroen, Be. 8/1 (THA). 1 M Forskjønnelsen, Be. 14/1 (THA). 1 ind. Fitjar, Fitjar 15/1 (OBH). 1 F Morvik, Åsane, Bergen medio januar (MHA pers.med.) 1 F Solheim, Be. 28/1-26/2 (MHA). 1 F Nedre Kleppe, Askøy 9/12 (GNO). 1 F Søfteland, Os 12/12 og ut året (BLO,FFA,MFR). 1 M Nygårdshøyden, Be. 20/12 (FFA).

Østsanger *Phylloscopus trochiloides* [1-1]

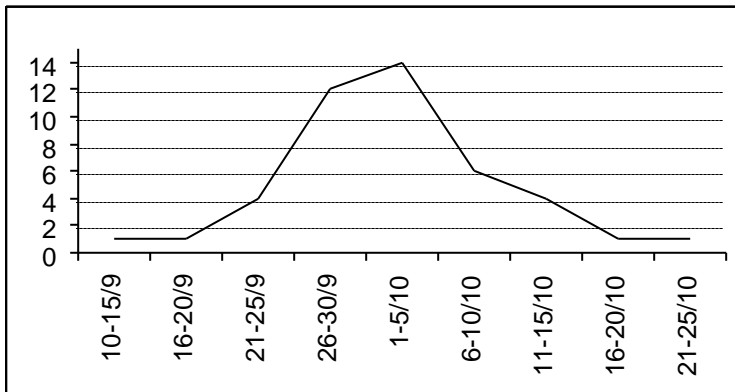
1 1K fanget og rm. Turøy, F. 10/9**(F) (TLI,MHA). Fuglen ble senere kontrollert 13/9 (ATM,MFR). Det foreligger kun ett funn av arten fra før i Hordaland, 1 ind. Herdlevær, Øyg. 25/8 1991. Østsangeren har en østlig utbredelse i Europa, og påtreffes ofte i september i Norge.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* [2-1]

1 F fanget og ringmerket på Turøy, F. 30/9**(F) (ATM,MFR), og sett i felt 2/10 (EFR,THA). Arten var uvanlig tallrik i Norge høsten 1999 med over 20 rapporterte funn på landsbasis. Også i Hordaland er det kommet inn flere funn, men denne er eneste dokumenterte. Turøy står for øvrig for de to gamle funnene (begge i oktober 1996).

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus* [23/28-8/16]

1 ind. rm. Turøy, F. 23/9*(F) (ATM,MFR) og 1 rm. 27/9*(F) (FFA,TLI), og 2 ind. (1 rm.) s.st. 30/9*(F) (ATM,MFR,KPG). 1 ind. Møkster, Austevoll 2/10* (FFA,LEJ,TLI). 8 ind. Fedje 2/10* og fortsatt 4 ind. tilstede 3/10 (regnes som samme funn som 2/10) (JEB,BOH). 1 rm. Valestrandfossen, Osterøy 3/10*(F) (TBR). 1 ind. Fedje 6/10* (JEB,BOH). 1 ind. Hiskjo, Bømlo 8-9/10* (OHA,PMA). Et utrolig år for gulbrynsangeren. Hele 16 ind. obs., der 8 var på Fedje 2/10! Slike ansamlinger har vi aldri før opplevd i fylket. Tidligere maksantall er tre ind. på Turøy 26/9 1997. Både Osterøyfuglen og Bømlofuglen er nye arter for hver sin kommune. Førstnevnte er første innlandsfunn i Hordaland. Fuglen fra Turøy 23/9 var første funn i Sør-Norge i 1999.

Figur 2. Forekomsten (antall ind., n=44) av gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus* i Hordaland. Arten har en tydelig topp i månedskiftet september-oktober.

Brunsanger *Phylloscopus fuscatus* [1-2]

1 1K fanget og rm. Turøy, F. 6/10**(F) (ATM,FFA,MFR,TLI m.fl.), og et nytt ind. rm. s.st. 17/10. Denne fuglen holdt seg på øya fram til 20/10**(F) (ATM,MFR,TLI,FFA m.fl.). To nye funn av denne sjeldenheten fra Asia. Det første stammer også fra Turøy, 18/10-96.

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*

Alle: 1 ind. Tjeldstø, Øygarden 8/5 (OMO,FHP). 1 ind. Freim, Odda 16/5 (IMÅ). 1 rm. Turøy, F. 17/8 (ATM). 1 ind. Fedje 25-26/9 (BOH). Bøksangeren er faktisk ikke årlig i Hordaland, så fire funn er en normalt bra årssum.

Gråfluesnapper *Muscicapa striata*

Sein obs: 1 ind. Toftøy, Øyg. 3/10 (ATM,MFR,EFR). De fleste gråfluesnapperne forsvinner normalt fra landet i løpet av primo september.

Svarthvit fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

Seine obs: 1 ind. Møkster, Austevoll 2/10 (FFA,LEJ,TLI). 2 ind. Hiskjo, Bømlo 3/10 (OHA).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

Hekkefunn: 1 par bygde reir Lønningen, Be. 4/4, og små unger ute 16/5 (THA). 2 nylig utfløyne kull ved Myrdalsvann, Be. 5/6 (FFA,GKJ). 2 ad. m/kull Rosendal, Kvinnherrad 14-15/6 (FFA). 2 kull (tot. 18 ind.) Matre, Masfjorden 26-27/7 (LEJ,FFA).

Pirol *Oriolus oriolus* [4-1]

1 2K M Langevåg, Bømlo 11/6*, og trolig samme senere ved Habbastad, Bømlo 12-13/6* (LØK,KKA). Første funn av subad. hann i fylket. De fire foregående pirolene har alle vært adulte hanner om våren.

Tornskate *Lanius collurio* [ca. 25/61-2]

1K på Fedje 17/9 (BOH). 1K Herdlevær, Øyg. 26/9-7/11 (EFR m.fl.). 1998: 1 M ved Husavatnet, Sveio 20/8 (Kari og Arne Erdalsdal).

Varsler *Lanius excubitor*

1 ind. Herdla, As. 25/9 (BAN,OMO m.fl.) 1 ind. Granvin, Odda 6/10 (ECH). 1 ind. Reppen, Voss 23/10 (ECH). 1 ind. Gullfjellet, Be. 29/10 (JBE). 1 ind. Brakvatnet, Osterøy 8/11 (pers. med. TBR). 1 ind. Fossdal, Osterøy 27/12 (MFR). 1 ind. Låstadvatnet, Osterøy 27/12 (MFR). Særdeles god funnmasse i år. Varsleren kan overvintre i Hordaland ved god tilgang på smågnagere og spurvefugl.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*

Uvanlig lokalitet: 1 ind. Fromreide, As. 2/5 (FFA,SBY). 2 ind. Herdla, As. 4/9 (NOF). 1 ind. 3 km. sør for Herdla, As. 5/10 (FFA). 1 ind. Kleppe, Askøy 5/10 (MFR). 1 ind. Habbastad, Bømlo 6/10, og 2 ind. s.st. 19/11 (LØK). Nøttekråka blir sett jevnlig på Askøy nå, og trolig har arten slått seg til som hekkefugl.

Kaie *Corvus monedula*

Hele 40 ind. Herdla, As. 13/11 (BAN,OMO,THA m.fl.). 1 ind. Turøy, F. 17/10 (ATM), dette var første funn på øya. 1 ind. Skogsøy, Øyg. 23/10 (BBE,GHÖ,FFA). Hekkeindikasjoner: Fugler sett flygende inn i skorstein på Nygårdshøyden, Be. ved flere anledninger i mai og juni (FFA,GHÖ). Meget juvenile fugler sett Tveitevann og Byparken, Be. i juli (OMO,FFA).

Kornkråke *Corvus frugilegus*

Alle obs: Fast på Herdla, As. fram til 3/4, med maks 4 ind. 2/1. 1 ind. Espeland, Be. 24/1 (THA). 1 ind. Solheimsvatnet, Be. 1/2 (MFR). 1 ad. Tveitevannet, Be. 20/2 (FFA,GKJ,OMO). 2 ad. Krokeide, Be. 1/3 (MOL,FFA). 1 ind. Herdla, As. 23/5 (EFR,DGJ). 1 ad. Stendavannet, Be. 17-23/9 (BAN). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 22-23/10 (MFR,FFA m.fl.). 1 ad. Herdla, As. 23/10, 1 ad. og 1K s.st. 26-30/10 (OMO,THA m.fl.). 1K Ortuvannet, Be. 26/11 og 30/12 (THA). 13-15 ind. involvert er et godt år i Hordaland. Til sammenligning hadde toppåret 1994 27 ind.

Svartkråke *Corvus corone corone* [46/49-6]

Alle obs: 1 ind. Nordre Sæle, Øyg. 2/1 (OMO,MFR,Ian Fredriksen). 1 ind. Odda 5/4 (ECH). 1 ind. Gåsland, Bømlo 11/4 (LØK). 1 ind. Herdlevær, Øyg. 7/5 (FFA). 1 ind. Herdla, As. 15/4-21/6 (ECH m.fl.), og igjen 23/10 (THA). Seks funn av denne kråkeunderarten er tidenes beste opptreden i fylket.

Stær *Sturnus vulgaris*

Vinteransamlinger: 25 ind. Landås, Be. 17/1 (MFR). 10 ind. Tofterøy, Sund 23/1 (MFR). 75 ind. Byparken, Be. 6/2 (ATM), og 40 ind. s.st. 20/2 (FFA). Det må da finnes mer stær enn dette vinterstid?

Pilfink *Passer montanus*

Alle obs: Fra Herdla, As. foreligger følgende obs: 1 ind. 27/1, 6-7 20/3 og 4 4/3. Videre om høsten fra 23/10 og ut året, med maks 26 ind. 5/10 (OMO m.fl.). 2 ind. Hiskjo, Bømlø 1/5, og 4 ind. igjen 11/9 (LØK). Min. 7 ind. Herdlevær, Øyg. 7/5 (FFA,GHØ,GKK,JHA,KHJ). Ett ind. hadde reirmateriale i nebbet, og fløy inn under et tak med dette. Trolig hekking. 3 ind. Meling, Bømlø 17/10 (LØK). 1 ind. Turøy, F. 18/10 (TFS). 4 ind. Rong, Øyg. 19/10 (GHÖ). 2 ind. Ulvik 25/10, 3 ind. 7/11, og videre opptil 4 ind. som holdt seg ut året. Ny art for kommunen (HDI,ECH). Arten har etablert seg på Herdlevær og Herdla med faste fugler gjennom hele året. Det drøyer nok ikke lenge før den påvises hekkende begge steder. Ellers må vi si oss godt fornøyd med hele 52 ind. observert i fylket. 26 ind. på Herdla 5/10 er det største antallet registrert i fylket.

Bokfink *Fringilla coelebs*

Vinteransamlinger: 5 ind. Nygårdsparken, Be. 8/2 (FFA). 15 ind. Toftøy, Øygarden 10/1 (MFR,ATM). 8 M Solheim, Be. 27/2 (MHA). 13 ind. Nygårdsparken, Be. 1/12 (FFA).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*

Vinteransamlinger: 70+ Nygårdsparken, Be. 8/2 (FFA). Meget store mengder overnattet i Fantoftskogen på Paradis, Be. fra januar. I midten av februar ble antallet estimert til å ligge mellom 5-10000 fugler. Mye fugl fram til utgangen av mars, og fortsatt 1000 ind. registrert 23/4 (RVI). Ca. 110 Engeset, Be. 20/2 (FFA,GKJ). Ca. 250 Nygårdsparken, Be. 2/3 (FFA). En ugunstig vinter på kontinentet gjorde at horder av bjørkefink forflyttet seg nordover i år. I Skåne i Sverige ble hele 500 000 bjørkefink talt i en flokk i februar. Fuglene i Hordaland er trolig for det meste skandinaviske hekkfugler, da et par fugler ble kontrollert med norske og svenske ringer.

Stillits *Carduelis carduelis*

Alle obs: Fuglen ved Grieghallen, Be. fra i fjor holdt seg fram til 6/2 (OMO m.fl.). 4 ind. Svortland, Bømlø 15/1 (LØK). 1 ind. Herdla, As. 7/2. 2 ind. Vorland, Bømlø 2/3 (PMA). 30 ind. Hovland, Langevåg, Bømlø 6/3 (PMA). 1 ind. Langevåg, Bømlø 25/3 (PMA). 1 ind. Nedre Økland, Stord 1/4 (THH). 1 ind. Langevåg, Bømlø 7/4 (PMA). 2 ind. Møkster, Austevoll 16/10 (NOF). 6 ind. Turøy, F. 20/10 (ATM,FFA). 5 ind. Herdla, As. 7/11 (OWJ). 1 ind. Kalandsviken, Be. 20/11 (GHA). 4 ind. Langevåg, Bømlø 17/12 (PMA). 3 ind. Herdla, As. 29/12, og 1 ind 31/12 (EHA,OMO,THA). God opptreden.

Grønnsisik *Carduelis spinus*

Ansamlinger: 150 ind. Herdla, As. 7/2 og 6/3. Ca. 55 ind. Nygårdsparken, Be. 8/2 (FFA). 100+ Engeset, Be. 20/2 (FFA,GKJ). Hele 180 ind. rm. Turøy, F. i perioden 1/9-6/10. Sett i lys av at det kun var merket 27 ind. gjennom alle de fem foregående sesongene på øya, er dette store tall. En god opptreden av en art som visse år er helt fraværende vinterstid.

Bergirisk *Carduelis flavirostris*

Uvanlig vinteransamling: Minst 30 ind. Leirvik, Stord 30/1 (PMA).

Gråsisik *Carduelis flammea*

Større ansamlinger: Minst 1000 ind. Espeland, Arna, Be. 20/3 (JBE).

Gråsisik *Carduelis flammea cabaret*

319 ind. rm. Turøy, F. 25/7-17/10 (TFS). Den "lille" brune gråsisiken er godt etablert i Hordaland nå. Trolig er alle hekkefugler i kyststrøkene av denne underarten.

Polarsisik *Caruelis hornemanni* [20/57-1]

1 ind. Fedje 18/10* (KMJ). 1998: 1K M rm. Turøy, F. 13/11* (F) (ATM,MFR).

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera* [17/min.100-5]

1 1K på Fedje 26/9* (KMJ). 1 juv. Herdla, As. 5/10* sammen 30 grankorsnebb (FFA). 1 1K på Fedje 6-7/10* (JEB,BOH). 1 1K M Toftøy, Øyg. 17/10* (ABR,IBY,GHÖ). 1 ad. M sammen 6 grankorsnebb på Fanahammeren, Be 20/11* (MFR). De første funn i Hordaland siden en hann var på Lindås i sept. 1996. Disse funnene er de eneste på nittitallet. Båndkorsnebben er en invasjonart som trekker ut av de normale hekkeområdene i bl.a. Russland ved dårlige frøår. Da kan de nærmest dukke opp hvor det skal være for også å hekke. I Hordaland opplevde vi en slik invasjon vårvinteren 1987, da det også ble funnet reir av arten i Sund kommune.

Grankorsnebb *Loxia curvirostra*

Større flokker: 2 flokker på til sammen 60 ind. Herdla, As. 15/8 (ECH). 30+ på Herdla, As. 27/9 (LEJ,MHA). Flokker på opptil 50 ind. sett på Turøy, F. nesten daglig fra 30/9-14/11. 40 ind. rm. i perioden (TFS). 55 ind. Herdla, As. 15/10 (FFA). 45 ind. Herdlevær, Øyg. 22/10 (MFR). 100+ Hellesøy, Øyg. 23/10 (BBE,FFA,GHÖ). Uvanlige mengder grankorsnebb søkte ut mot kysten i år. Her fant de gode næringsbetingelser i bl.a. buskfurukongler.

Korsnebb *Loxia sp.*

60+ Herdla, As. 27/9 og 70 ind. 25/9 (LEJ,MHA m.fl.). Beste tall fra Turøy, F. er: 150+ 15/10 og 65 ind. 16/10 (TFS). Disse ubestemte korsnebbene er trolig grankorsnebb (se over).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* [21/23-1]

1 1K rm. Turøy, F. 16/9*(F) (ATM). 1997: 1 ad. M Mørkatjødno, Bømlo 3/7* (LØK,Jens Kristian Svortland) er andre funn på Bømlo. 1998: 1 1K Fedje 6/9* (KMJ) som er ny art i kommunen.

Konglebit *Pinicola enucleator* [12/min.81-2/7]

Minst 4 ind. Gullfjellet, Be. 28-30/1* (JBE). 3 ind. hvorav en ad.M på Rundemannen, Be. 29/1* (MOL,FFA). Som hos mange andre finkefugler kan konglebitene opptre invasjonsartet som følge av næringstrekk vinterstid. Disse to funnene er de første siden 1880 i Bergen kommune.

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes* [33/70-3/10]

Nygårdsparken, Be.: 8 ind. 8-23/2 (FFA), 16 ind. 3/3 (FFA,Oddfrid Kaarstad), og 3 ind. 5/3* (FFA). 1 ind. Rommetveit, Stord 18/4* (THH). 3-5 ind. Nygårdsparken, Be. 19/11* (LEJ,GKK,MHA), 2 ind. 1-10/12 (FFA), og 8 ind. 13/12 (LEJ,GKK), 1 ind. 20/12 (FFA). 1 ind. Lofthus, Ullensvang 29/12* (IMÅ). 1997/98: 1 ind. gjennom denne vinteren i Lofthus, Ullensvang* (Eva van der Tuuk Opedal). Funnene fra Nygårdsparken på våren går inn i funnet fra før årsskiftet. 16 ind. på samme lokalitet er ny bestenotering i fylket.

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Trekk: 1 par Herdla, As. 30/3 (EFR,OMO). 1 ind. Gullfjellet, Be. 29/4 (JBE). 2 ind. Herdla, As. 25/9 (FFA). 1 ind. Fedje 25/9 (BOH). 2 ind. trakk over Turøy, F. 27/9 (FFA,TLI). 1 ind. Fedje 8/10 (BOH). 1 S Gullfjellet, Be. 15/10 (JBE).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Trekk og vinter: 1 ind. Toftøy, Øygarden 10/1 (MFR,ATM). 1 M Herdla, As. 16/2, videre 65 ind. 23/3, 75 ind. 25/3 (OWJ m.fl.). 1 ind. Vikinghytten, Be. 4/4 (OWJ m.fl.). 1 ind. Hellesøy, Øyg. 22/10 (MFR). 5 ind. Herdla, As. 7/11, 1 ind. s.st. ved fire anledninger i perioden 13/11-31/12 (BAN,OMO,THA m.fl.). 1 ind. ved Gulo, Bømlo 13/12 (SBY). 19 ind. Toftøy, Øyg. og Turøy, F. 14/12 (MHA).

Gulspurv *Emberiza citrinella*

Ansamlinger: 80 ind. Herdla, As. 30/10 er ny rekord for lokaliteten (OMO m.fl.).

Hortulan *Emberiza hortulana* [9-2]

1 1K (trolig F) Turøy, F. 13-16/9* (ATM,MFR) og 1 1K Fedje 25/9* (KMJ). To typiske høstfunn i Hordaland, der alle ligger innenfor perioden 29/8-9/10.

Dvergspurv *Emberiza pusilla* [4-1]

1 ind. på Fedje 18/10* (KMJ). Første funn på Fedje, og ikke sett i Hordaland siden et ind. overvintret på Bømlo fra jan.-mars 1995. Dvergspurven er en av de hyppigst opptredende østlige buskspurvne i Norge om høsten. Utsira i Rogaland er en tradisjonell lokalitet for arten i oktober.

Rettelser til tidligere rapporter:

Fasan

Arten ble i "Fugler i Hordaland 1998" plassert i kategori C som omfatter arter med en levedyktig bestand som reproducerer. Disse artene regnes inn under artslista i Hordaland. Opplysninger har gjort at vi flytter alle fasanobservasjoner over i kategori E, som gjelder for sikre rømlinger. Arten faller dermed ut fra antall arter observert i Hordaland.

Heipiplerke

Står nevnt i Hordalandsrapporten med 1 ind. Moberg, Os 7/1 både i 1995 og 1996. Skal være kun i 1995.

Observatørliste

ABJ=Anders Bjordal, ABR=Arild Breistøl, AHÅ=Arnold Håland, ATM=Alf Tore Mjøs, BAN=Bjarne Andersen, BBE=Bjørn Berg, BLO=Bjarne Lokøy, BOH=Bjørn Ove Høyland, BOJ=Bjørn Ove Jansen, DGJ=Dag Gjerde, DRI=Dag Rimmereid, ECH=Eddie Chapman, EFR=Egil Frantzen, ENO=Erik Nordstrand, FFA=Frode Falkenberg, FMJ=Finn Morten Jacobsen, GHA=Gunnar Halvorsen, GHÖ=Göran Högstedt, GKJ=Gunnar Kjeilen, GKK=Geir K. Knudsen, GNO=Geir Nordanger, HBJ=Håvard Bjordal, HDI=Harry Dijkstra, IBY=Ingvar Byrkjedal, IMÅ=Ingvar Måge, JBE=Julian Bell, JEB=Jan Erik Berglihn, JHA=Jo Hafsmo, JKJ=Jostein Kjærandsen, JKN=Jan Kåre Ness, KBE=Kjell Bergtun, KES=Kjell Erik Solheim, KHJ=Knut Helge Jensen, KGR=Kåre Grønsnes, KJO=Kjetil Johannesen, KKA=Karsten Katla, KMJ=Kjell Mjøsnes, KPG=Karl Petter Gade, KSA=Kjetil Salomonsen, LEJ=Lars Erik Johannesen, LØK=Lars Økland, MFR=Michael Fredriksen, MHA=Morten Hage, MOL=Marte Oldervoll, NOF=Norsk Ornitologisk Forening, avd. Bergen lokallag, OBH=Ole Berge Helland, OHA=Odd Hallaråker, OMO=Ottar M. Osaland, OOV=Olav Overvoll, OWJ=Odd W. Jacobsen, PMA=Peter Mallinson, RGL=Reinert Gloppe, RVI=Ragnar Vikøren, RVO=Rune Voie, SBY=Stein Byrkjeland, TBR=Tor Bjarte Reigstad, TFS=Turøy Fuglestasjon, THA=Terje Hansen, THH=Tor Helge Heggland, TLI=Terje Lislevand, TSH=Trygve Serck-Hanssen, ØBI=Øyvind Bie

Litteratur

- Anon. 1995. Hordalandsrapporten 1993. Krompen 24: 16-25
- Byrkjeland, S. 1999. Befaring i en del utvalgte sjøfuglområder i Austevoll og Bømlo 7.7.1999. Rapport 5 s.
- Larsen, T., Tombre, I. 1988. Invasjon fra øst. Vår Fuglefauna 11: 68-70.
- Falkenberg, F. 1999. Fugler i Hordaland 1997. Krompen 28: 13-31.
- Falkenberg, F. 1999. Fugler i Hordaland 1998. Krompen 28: 66-87.
- Frantzen, E., Mjøs, A.T. 1996. Hordalandsrapporten 1994. Krompen 25: 30-40.
- Frantzen, E., Mjøs, A.T. 1996. Hordalandsrapporten 1995. Krompen 25: 63-75.
- Frantzen, E., Mjøs, A.T. 1997. Hordalandsrapporten 1996. Krompen 26: 180-193.

- Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. og Byrkjeland, S. 1994. Norsk fugleatlas. NOF, Klæbu.
- Høyland, B.O., Heggland, H. & Mjøs, A.T. 2000. Sjeldne fugler i Norge 1996. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl. Vår fuglefauna suppl. Nr. 3 (2000): 4-24.
- Jensen, T. & Mjøs, A.T. 1998. Sjeldne fugler i Norge 1995. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl. Vår fuglefauna suppl. Nr. 2: 4-25.
- LRSK arkiv. Upubl.
- Mjøs, A.T., Heggland, H. 1999. Sjeldne fugler i Europa - bedre internasjonal standarisering. Vår fuglefauna 22: 60-66.
- Norderhaug, M. 1989. Svalbards fugler. Dreyer. Oslo. 102 s.
- Osaland, O. 2000. Fugleobservasjonar frå Herdla 1999. Krompen 2/00.